

STRATEGIA WSPARCIA
OSÓB STARSZYCH I
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W GMINIE SIECHNICE
NA LATA 2021-2027

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Diagnoza sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice	7
1.1. Osoby starsze w Gminie Siechnice – analiza demograficzna	7
1.2. Osoby niepełnosprawne w Gminie Siechnice	18
1.3. Identyfikacja problemów społecznych dotyczących osoby starsze i niepełnosprawne	22
1.3.1. Problemy społeczne – diagnoza na podstawie danych empirycznych	22
1.3.2. Problemy i potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych – wyniki konsultacji z radnymi Rady Miejskiej i przedstawicielami społeczności lokalnych	37
1.4. Działalność instytucji i organizacji w sferze wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	40
1.4.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w sferze wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	40
1.4.2. Działalność Zespołu Opieki Zdrowotnej w Świętej Katarzynie w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym	46
1.4.3. Działalność Centrum Kultury w Siechnicach w obszarze aktywizacji seniorów i osób niepełnosprawnych	49
1.4.4. Działalność Powiatu Wrocławskiego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	57
1.4.5. Działalność Komisariatu Policji w Siechnicach na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	63
1.4.6. Organizacje pozarządowe i podmioty prywatne aktywne w sferze wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	64
1.5. Sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych – analiza SWOT	68

2. Strategia działań na lata 2021-2027	71
2.1. Misja Gminy Siechnice w zakresie wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych	71
2.2. Główne cele polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice	72
2.3. Zadania w zakresie polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych	75
2.4. Zgodność celów w zakresie polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych Gminy Siechnice z celami krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych	86
2.5. Realizacja działań. Monitoring i ewaluacja	93
Zakończenie	96

Wprowadzenie

Strategia Wsparcia Osób Starszych i Niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 jest kluczowym dokumentem określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w sferze społecznej w Gminie Siechnice. *Strategia* koncentruje się na kluczowych wyzwaniach związanych ze starzeniem się populacji Gminy Siechnice oraz funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych w celu zapewnienia tym osobom należnego im miejsca w społeczeństwie. Obejmuje dwie istotne polityki społeczne – politykę senioralną i politykę wsparcia osób niepełnosprawnych – nakierowane na działania o charakterze społecznym, w tym socjalnym, wspierające funkcjonowanie osób starszych i niepełnosprawnych. Dokument koncentruje się na wsparciu społecznym, realizowanym głównie przez instytucje pomocy społecznej, jednak wskazuje również na zdiagnozowane problemy społeczne, potrzeby oraz proponowane kierunki działań w innych obszarach, które powinny być realizowane przez Gminę Siechnice.

Krajowy program działań na rzecz osób starszych *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność*, wskazuje iż polityka społeczna wobec osób starszych to „celowe, długofalowe i systemowe oddziaływanie państwa oraz innych podmiotów publicznych i niepublicznych na kształtowanie warunków prawnych, ekonomicznych oraz społecznych w celu tworzenia osobom starszym korzystnej dla nich sytuacji życiowej, dostosowanej do zmieniających się wraz z wiekiem potrzeb społecznych, ekonomicznych oraz opieki i ochrony zdrowia w każdym okresie życia osoby w starszym wieku”¹. Politykę społeczną wobec osób starszych można też określić jako politykę senioralną, a więc „ogół działań organów administracji publicznej oraz innych organizacji i instytucji, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się”². *Strategia Wsparcia Osób Starszych i Niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* projektuje takie właśnie działania o charakterze społecznym, w obszarach kluczowych z perspektywy polityki senioralnej prowadzonej na poziomie gminnym.

¹ *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność*, Załącznik do uchwały nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. (MP z 2018 r. poz. 1169), s. 4-5.

² Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych, Dz.U. z 2015 r., poz. 1705.

Polityka senioralna odnosi się do osób starszych oraz działań projektowanych z myślą o nich. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto, że osoba starsza (określana też w *Strategii* jako senior) to osoba, która ukończyła 60. rok życia. Taka definicja jest zgodna z przyjętą przez Pierwsze Światowe Zgromadzenie na temat Starzenia się Społeczeństw ONZ w 1982 r. oraz definicją zawartą w ustawie z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych³. Takie założenie wynika również z konieczności objęcia oddziaływaniami zarówno seniorów nieaktywnych zawodowo, jak i tych, którzy jeszcze funkcjonują na rynku pracy, osób wymagających opieki i pomocy oraz aktywnych społecznie.

Podkreślić jednocześnie należy, że w literaturze naukowej, regulacjach ustawowych czy zaleceniach dotyczących realizacji zadań z zakresu polityki społecznej nie odnajdziemy jednego kryterium wiekowego wyznaczającego okres starości. Najczęściej, mówiąc o seniorach wskazujemy na wiek 60 lat, ale pojawiają się również granice 55 lat lub wieku poprodukcyjnego, a więc 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn. W niniejszym dokumencie wykorzystywane są dane statystyczne i informacje odwołujące się do różnych progów starości, co każdorazowo zostało zasygnalizowane.

Polityka wsparcia osób niepełnosprawnych to zespół planowych działań realizowanych na rzecz osób z niepełnosprawnościami, których celem jest poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych, w tym umożliwienie im rehabilitacji nie tylko zdrowotnej, ale również społecznej i zawodowej.

Na potrzeby dokumentu przyjęto, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁴, że osoba niepełnosprawna to osoba, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, co zostało potwierdzone odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności. Wynika to z faktu możliwości kierowania wielu dedykowanych niepełnosprawnym form wsparcia wyłącznie do osób posiadających formalnie potwierdzoną niepełnosprawność.

³ Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych, Dz.U. z 2015 r., poz. 1705.

⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. z 2020 r., poz. 426, tekst jednolity ze zm.

Podkreślić należy, że polityki senioralna oraz wsparcia osób niepełnosprawnych mają charakter polityk horyzontalnych, ponadsektorowych, które wpływają na działania realizowane w ramach poszczególnych polityk sektorowych. Muszą więc być spójne z polityką realizowaną przez Gminę Siechnice, a także administrację publiczną innych gmin, w zakresie: zabezpieczenia społecznego, w tym szczególnie pomocy społecznej, rynku pracy, zdrowia, edukacji, infrastruktury czy mieszkalnictwa. Uwzględnienie potrzeb i preferencji seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami jest w tym kontekście celem strategicznym i priorytetem rozwojowym realizowanych przez Gminę działań.

W prace nad *Strategią Wsparcia Osób Starszych i Niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* włączone były władze Gminy, przedstawiciele instytucji samorządowych oraz społeczności lokalnej. Dokument opracowany został w roku 2020. W czasie prac nad nim wykorzystano szerokie spektrum dostępnych danych statystyki publicznej oraz danych źródłowych, materiałów, raportów i dokumentów będących w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Siechnicach, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych jednostek Gminy. Przeprowadzono spotkania konsultacyjne i wywiady z przedstawicielami instytucji działających na terenie Gminy Siechnice, realizujących zadania na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, a także spotkania z przedstawicielami społeczności lokalnych.

W dokumencie założono siedmioletni horyzont czasowy podejmowanych działań i zaplanowano je do realizacji na lata 2021-2027. Uczyni to dokument zbieżny czasowo z projektowaną do realizacji na lata 2022-2027 nową strategią rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Wsparcia Osób Starszych i Niepełnosprawnych składa się z dwóch zasadniczych części: diagnostycznej oraz prognostycznej. Diagnoza obejmuje analizę demograficzną, wskazującą na aktualną sytuację ludnościową oraz przyszłe tendencje związane ze starzeniem się populacji Gminy oraz diagnozę sytuacji seniorów i osób niepełnosprawnych w Gminie w zakresie kluczowych problemów społecznych i potrzeb oraz oferty instytucji publicznych i organizacji pozarządowych na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych. Zakończona została analizą SWOT obrazującą sytuację seniorów i osób niepełnosprawnych w Gminie Siechnice. W części prognostycznej określono misję Gminy

w zakresie polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych, cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki planowanych działań (zadania). Wskazano także na sposób realizacji *Strategii* oraz na zgodność celów i zadań z celami unijnych i polskich dokumentów strategicznych.

Oddając w ręce mieszkańców dokument *Strategia Wsparcia Osób Starszych i Niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* mamy nadzieję, że jego realizacja przyczyni się do poprawy sytuacji starszych i niepełnosprawnych mieszkańców Gminy.

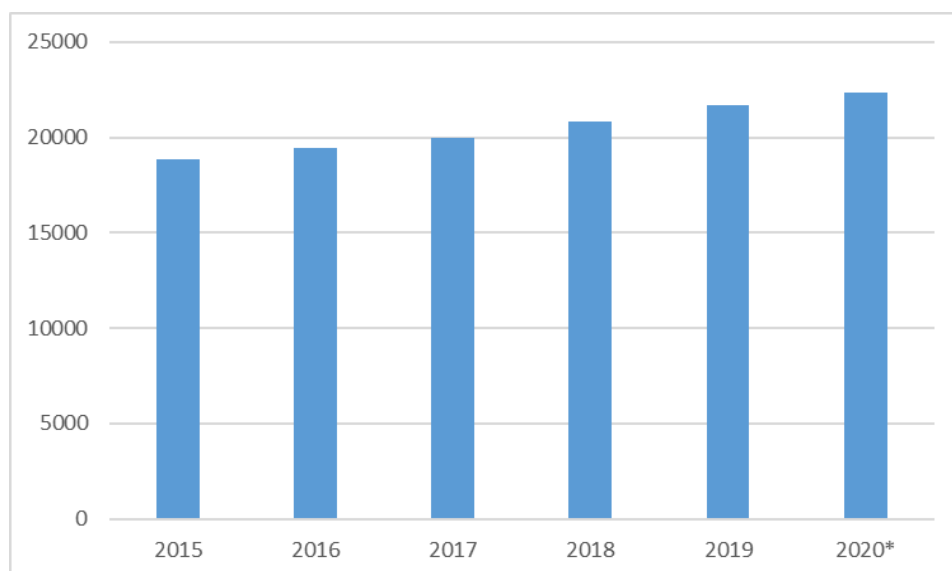

1. Diagnoza sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice

1.1. Osoby starsze w Gminie Siechnice – analiza demograficzna

Gmina Siechnice, ze względu na swoje położenie geograficzne, stanowi atrakcyjne miejsce do zamieszkania i odnotowuje w ostatnich latach stały wzrost liczby mieszkańców. W 2015 roku na terenie Gminy zamieszkiwały 18 852 osoby, zaś na 30 czerwca 2020 roku już 22 367 osób (wykres 1.).

Wykres 1. Ludność Gminy Siechnice w latach 2015-2020

* Stan na 30.06.2020

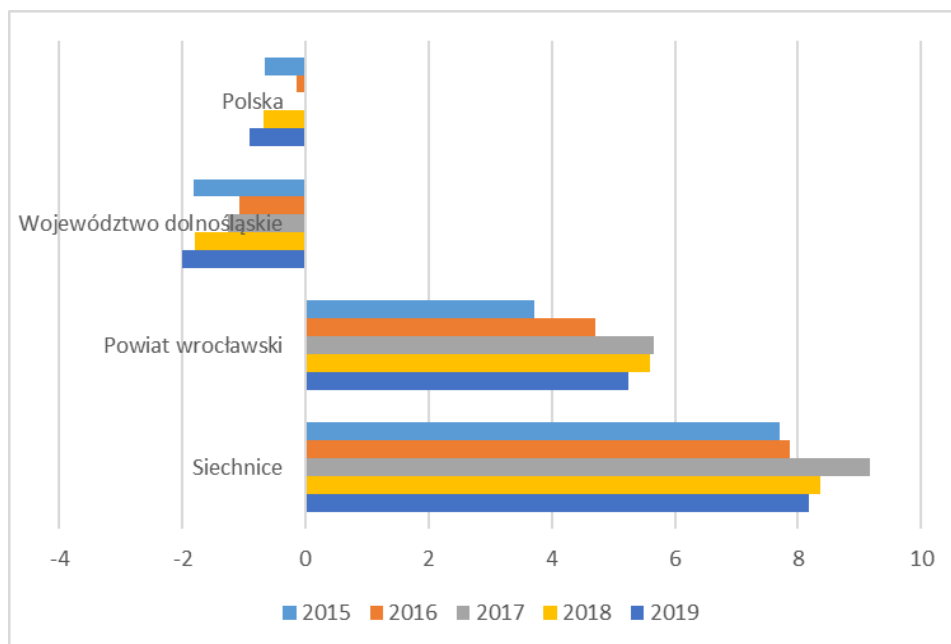
Źródło: Urząd Miejski w Siechnicach.

Wzrost liczby ludności wynika z dużej liczby urodzeń – w 2019 roku w Gminie Siechnice odnotowano 15,36 urodzeń na 1000 mieszkańców, podczas gdy średnio w Polsce 9,77, a na Dolnym Śląsku 9,28. Znacząco niższa liczba zgonów powoduje, że przyrost naturalny w Gminie Siechnice jest wysoki. Podobnie zresztą sytuacja wygląda w powiecie wrocławskim. Zupełnie inaczej prezentują się wskaźniki dla całego kraju oraz województwa dolnośląskiego. W skali województwa i kraju odnotowujemy ujemny przyrost naturalny –

liczba zgonów przeważa nad liczbą urodzeń (wykres 2.). Podkreślić więc należy, że w tym kontekście sytuacja demograficzna Gminy Siechnice jest bardzo korzystna.

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności

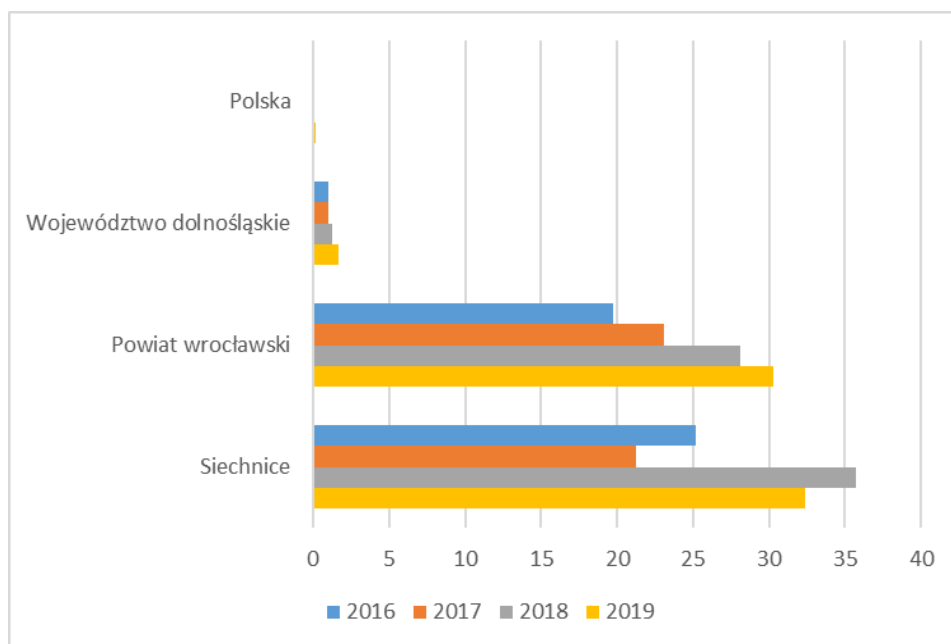

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Drugi czynnik generujący wzrost liczby mieszkańców Gminy Siechnice to migracje. W ostatnich latach Gmina odnotowuje znacząco więcej zameldowań niż wymeldowań, co przekłada się na wysokie, dodatnie saldo migracji (wykres 3.). Podobna sytuacja występuje w całym powiecie wrocławskim, którego miejscowości, ze względu na atrakcyjne położenie i bliskość Wrocławia, są często wybierane jako miejsce zamieszkania.

Wykres 3. Saldo migracji ogółem na 1000 ludności

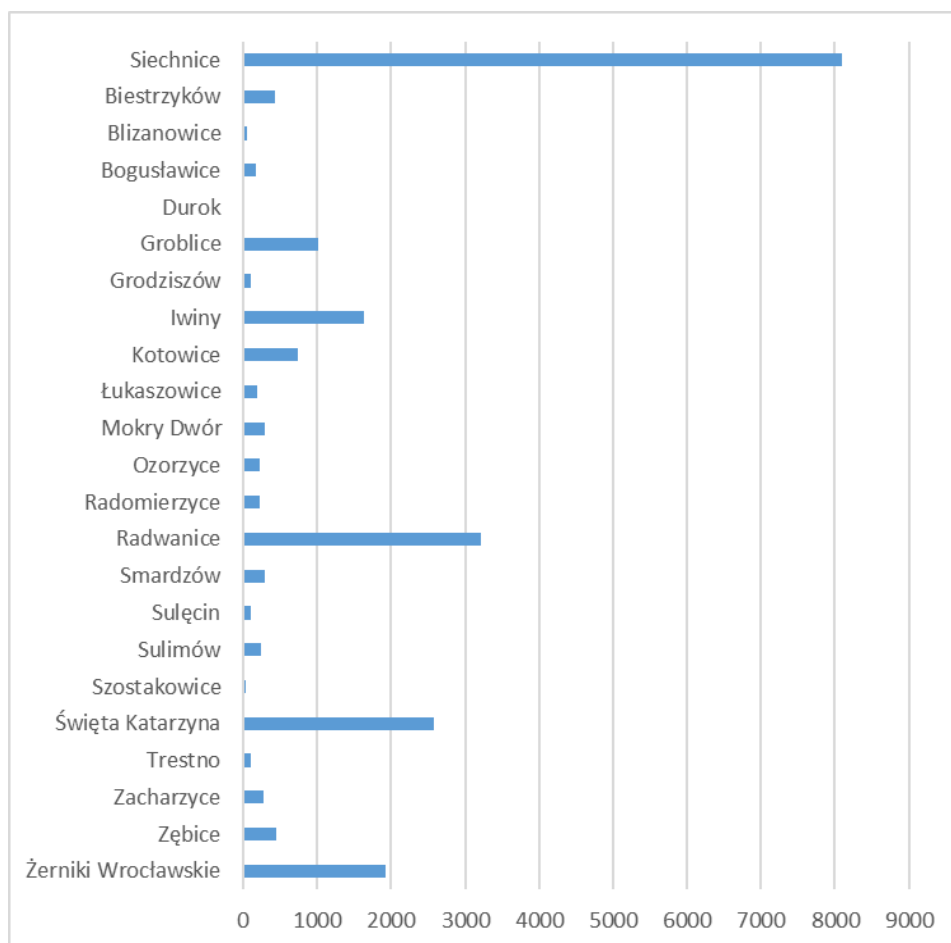
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Największą miejscowością Gminy i siedzibą jej władz jest miasto Siechnice, które na 30 czerwca 2020 roku liczyło 8 099 mieszkańców. Do dużych miejscowości należą również Radwanice, Święta Katarzyna, Żerniki Wrocławskie, Iwiny i Groblice – liczą ponad 1 000 mieszkańców. Najmniejsze miejscowości, mające mniej niż 100 mieszkańców, to: Blizanowice, Durok, Sulęcín i Szostakowice (wykres 4.).

Na przestrzeni lat 2015-2020 ludność Gminy wzrosła o około 19%. Największe przyrosty odnotowały miejscowości: Radomierzyce (98%), Iwiny (50%), Zacharzyce (29%), Szostakowice (28%), Siechnice (27%) oraz Groblice (23%). Są też miejscowości, w których liczba ludności spadła – należą do nich: Durok, Blizanowice, Mokry Dwór, Łukaszowice i Sulęcín.

Wykres 4. Ludność w Gminie Siechnice według miejscowości, stan na 30 czerwca 2020 roku

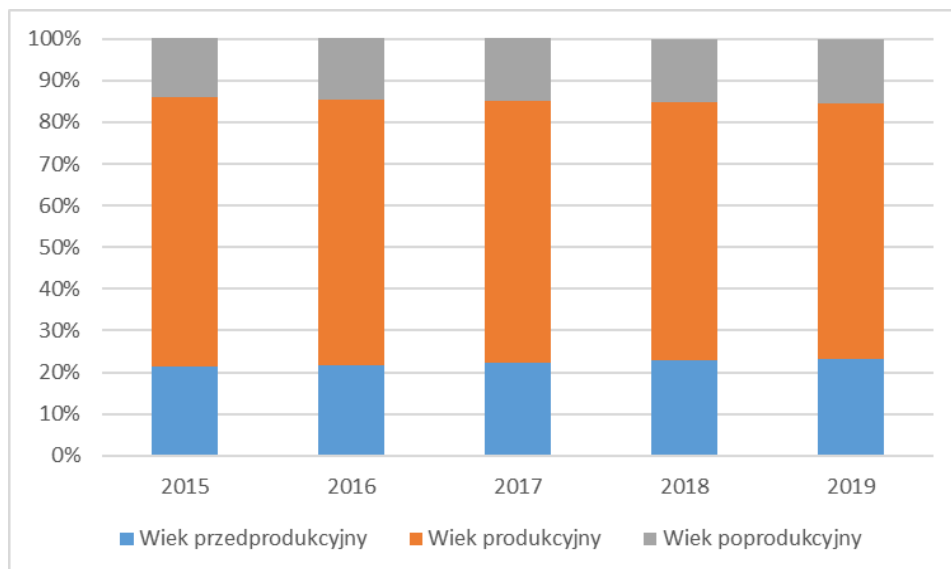

Źródło: Urząd Miejski w Siechnicach.

Ze względu na wysoki przyrost naturalny, a także wysokie, dodatnie saldo migracji, związane z napływem na teren Gminy głównie ludzi młodych, Gmina Siechnice cechuje się korzystną strukturą demograficzną ludności. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2015-2019 wzrósł z 21% do 23%. Obserwujemy również wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym – z 14% do 16%, zaś spadek odnotowujemy w kategorii osób w wieku produkcyjnym (wykres 5.). Analizując udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności podkreślić należy, że na tle kraju oraz województwa dolnośląskiego Siechnice należą do gmin młodych demograficznie, a udział ludności w wieku poprodukcyjnym jest w Gminie Siechnice znacząco niższy niż średnio w Polsce czy województwie dolnośląskim. Wszędzie jednak, w tym również w Gminie Siechnice, odnotowujemy przyrost udziału osób najstarszych w ogólnej liczbie ludności (wykres 6.).

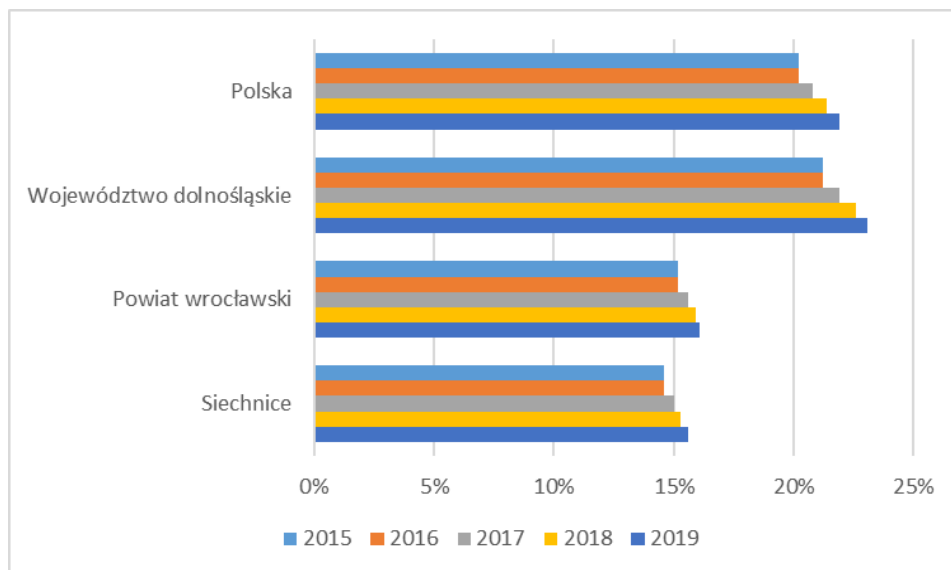

Wykres 5. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Gminie Siechnice

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Wykres 6. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

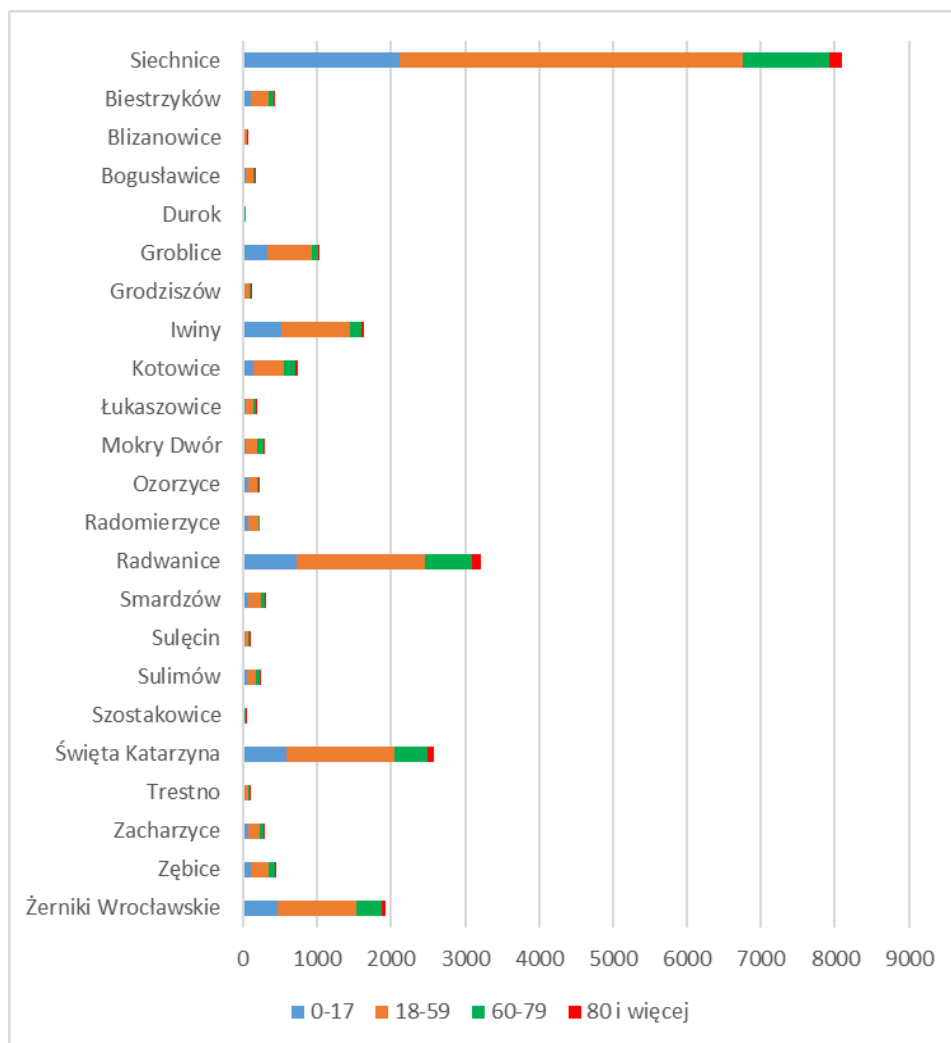
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na terenie Gminy Siechnice, na dzień 30 czerwca 2020 r., zamieszkiwało 5 577 osób w wieku 0-17 lat, 12 617 w wieku 18-59 oraz 4 173 osoby w wieku 60 lat i więcej, w tym 3 586 w wieku 60-79 lat i 587 w wieku 80 lat i więcej. Dodać należy, że 101 mieszkańców

Gminy było w wieku 90-99 lat, zaś jeden mieszkaniec w wieku stu lub więcej lat. Strukturę demograficzną poszczególnych miejscowości Gminy prezentuje wykres 7.

Wykres 7. Ludność według kategorii wiekowych, stan na 30 czerwca 2020 roku

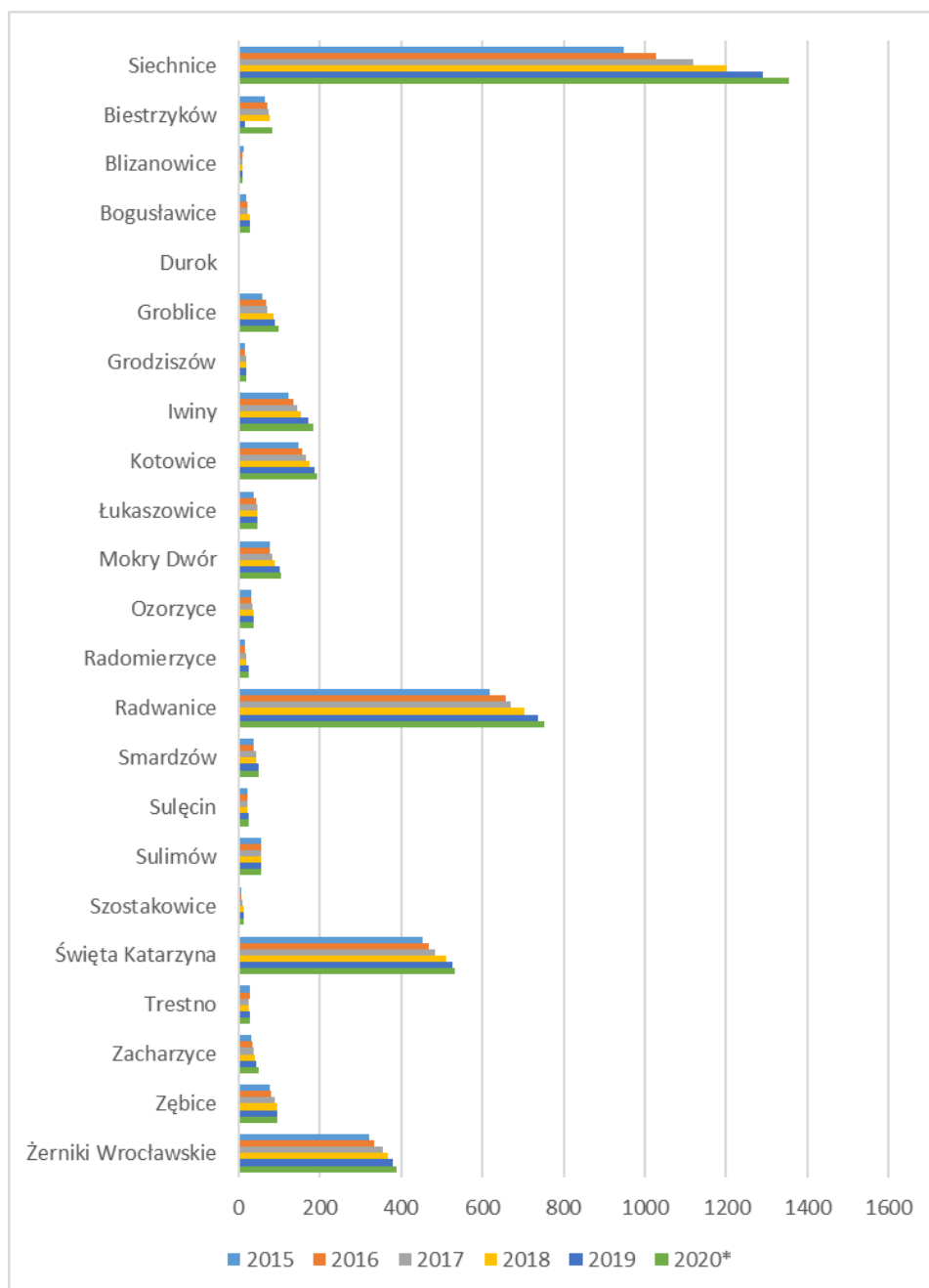

Źródło: Urząd Miejski w Siechnicach.

Największa liczba osób w wieku 60+ zamieszkuje oczywiście w największych miejscowościach Gminy – w Siechnicach 1 353 osoby, Radwanicach 752, Świętej Katarzynie 532, Żernikach Wrocławskich 389 oraz Iwinach 183, ale spora grupa seniorów zamieszkuje też w Kotowicach – 192 i Mokrym Dworze – 106. Liczba osób w wieku 60+ rośnie w większości miejscowości Gminy. W latach 2015-2020 brak przyrostu liczby osób wieku 60+ odnotowano tylko w Trestnie, Blizanowicach i Sulimowie.

Wykres 8. Liczba osób w wieku 60 i więcej według miejscowości w latach 2015-2020

* Stan na 30.06.2020

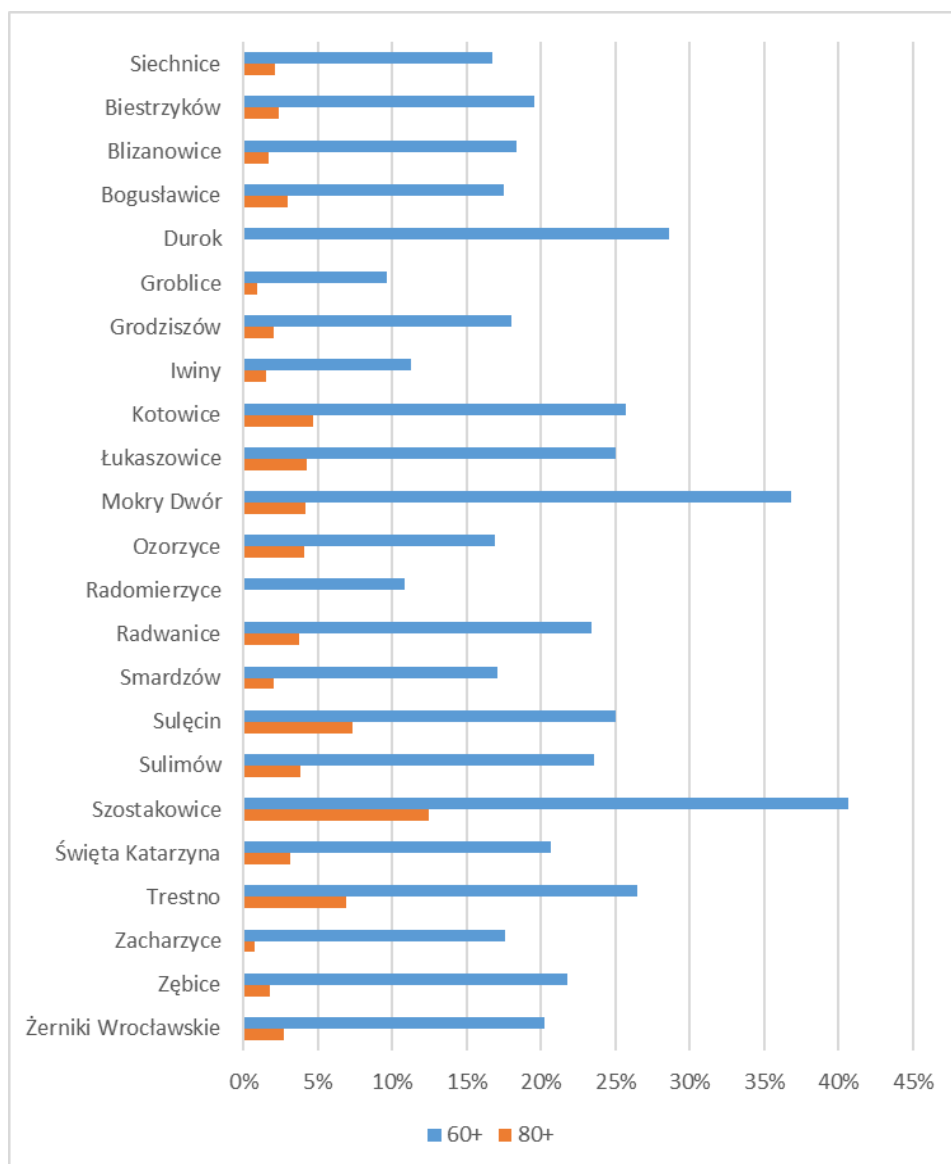
Źródło: Urząd Miejski w Siechnicach.

Miejscowości Gminy różnią się znacząco jeśli chodzi o udział ludności starszej w ogólnej liczbie ludności miejscowości (wykres 9.). Największy udział ludności w wieku 60 lat i więcej odnotować należy w Szostakowicach – 41% i Mokrym Dworze – 37%. Udział wyższy niż 25% dotyczy również Duroku, Kotowic, Łukaszowic, Sulęcina i Trestna. Z kolei

do najmłodszych demograficznie miejscowości, w których osoby 60+ stanowią mniej niż 15% ludności, należą Groblice, Iwiny i Radomierzyce.

Wykres 9. Udział ludności w wieku 60+ oraz 80+ w ogólnej liczbie ludności wg miejscowości, stan na 30 czerwca 2020 roku

Źródło: Urząd Miejski w Siechnicach.

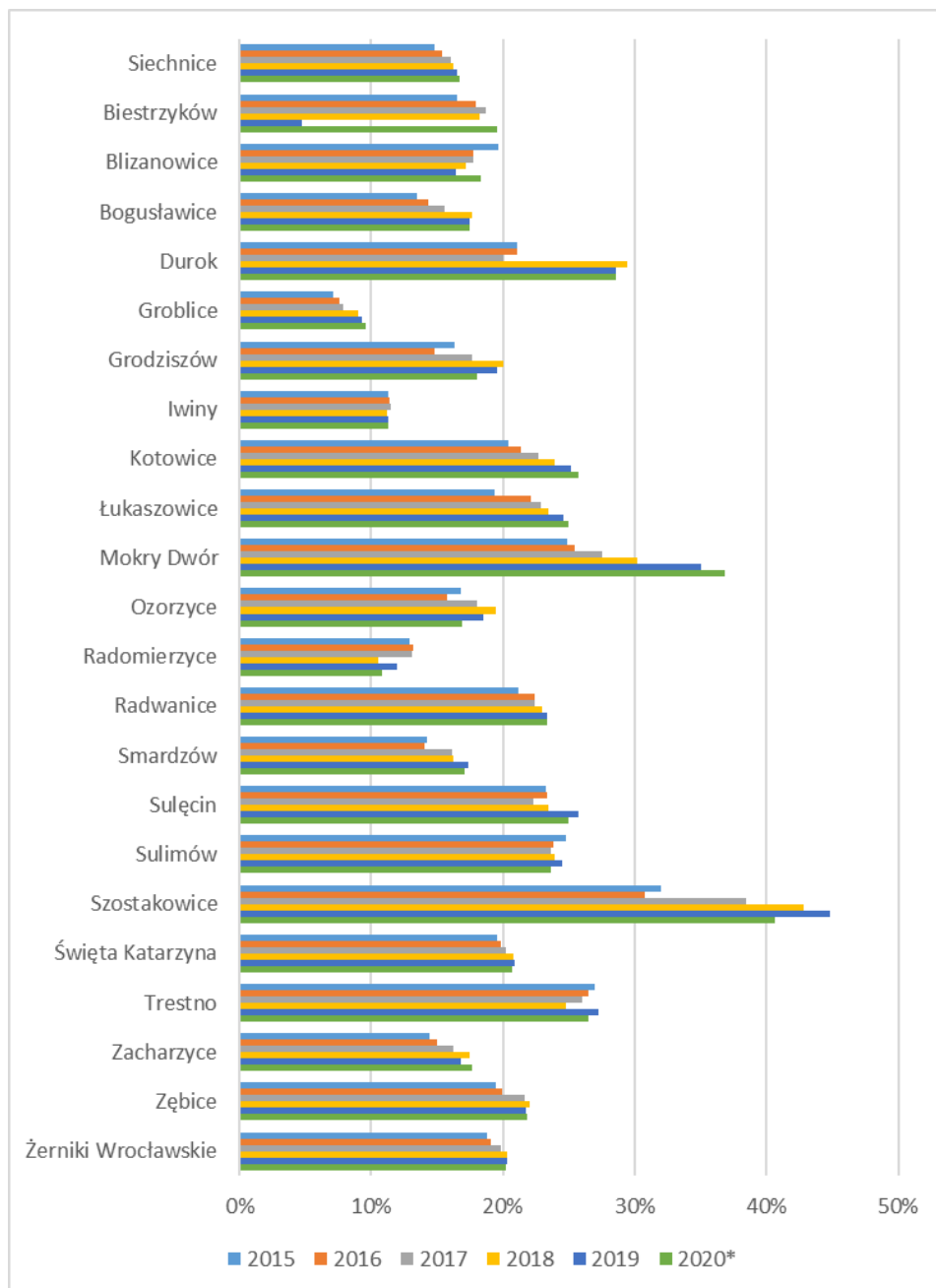
Gdy wziąć pod uwagę najstarszych seniorów, a więc osoby w wieku 80 lat i więcej, to największy ich udział w ogólnej liczbie ludności odnotowujemy w Szostakowicach (aż 13%) oraz w Trestnie i Sulęcínie – po 7%. Z kolei najmniejszy udział ludności najstarszej dotyczy miejscowości Durok, Groblice, Radomierzyce i Zacharzyce.

Na przestrzeni lat 2015-2020 w większości miejscowości Gminy Siechnice obserwujemy wzrost udziału osób w wieku 60 lat i więcej w ogólnej liczbie mieszkańców. Najbardziej znaczący przyrost odnotować należy w Mokrym Dworze, gdzie udział seniorów wzrósł z 25 do 37%. Duży wzrost zauważalny jest również w Szostakowicach i Duroku, czyli najstarszych demograficznie miejscowościach Gminy. Brak przyrostu udziału osób najstarszych lub niewielki przyrost dotyczy najczęściej miejscowości najbardziej rozwojowych demograficznie, w których odnotowujemy duży przyrost liczby mieszkańców.

Wykres 10. Udział ludności w wieku 60+ oraz 80+ w ogólnej liczbie ludności wg miejscowości w latach 2015-2020

* Stan na 30.06.2020

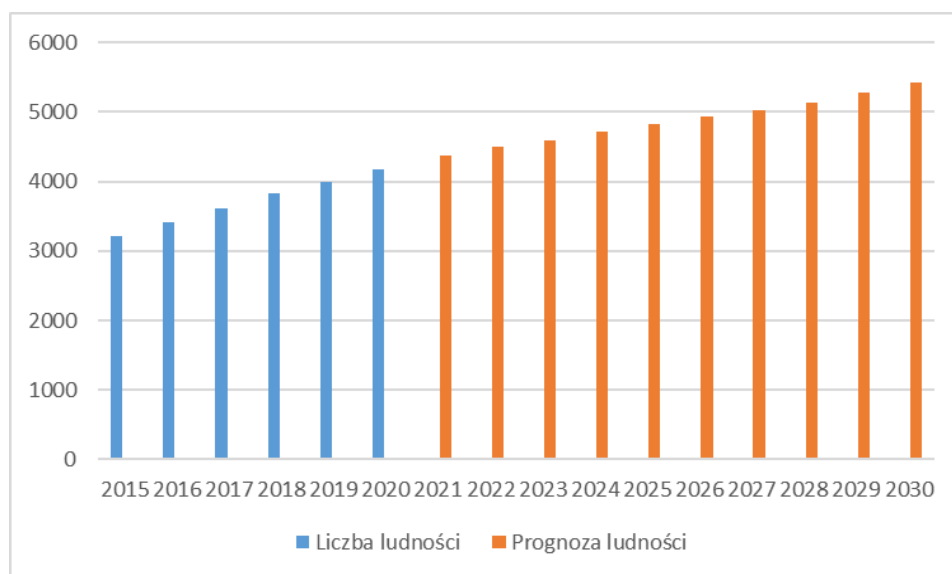
Źródło: Urząd Miejski w Siechnicach.

Aktualna sytuacja demograficzna Gminy Siechnice jest korzystna, jednak projektując prace nad działaniami na rzecz wsparcia seniorów spojrzeć należy również na prognozy demograficzne. W związku z ogólnopolskim trendem starzenia się ludności liczba osób w wieku lat 60 i więcej będzie się zwiększała również w Gminie Siechnice. Prognoza

demograficzna na najbliższych 10 lat jest dla Gminy Siechnice korzystna – wskazuje na dalszy, dynamiczny wzrost liczby mieszkańców do 28 612 osób w 2030 roku. Pomimo prognozowanego wzrostu liczebnego kategorii osób 60+ (wykres 11.) udział osób najstarszych w ogólnej liczbie ludności ma się utrzymywać na poziomie 19%.

Wykres 11. Ludność w wieku 60 lat i więcej – liczba ludności dla lat 2015-2020 i prognoza demograficzna dla lat 2021-2030

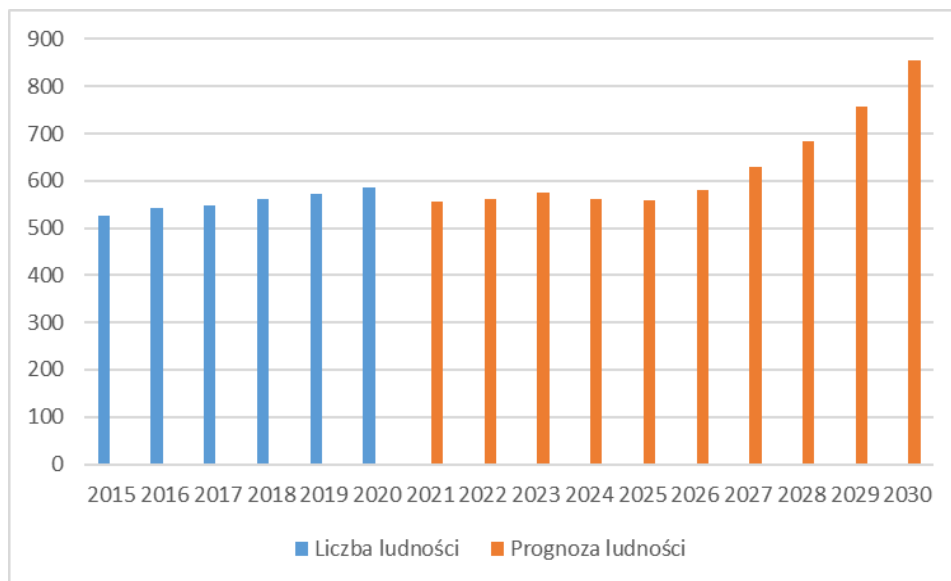

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne), GUS.

Szczególną uwagę zwrócić należy na fakt prognozowanego zwiększania się liczby sędziwych seniorów, w wieku 80 lat i więcej (wykres 12.). Dynamiczny przyrost tej kategorii wiekowej prognozowany od roku 2026 wymaga już dziś podjęcia działań na rzecz zapewnienia seniorom odpowiedniej jakości życia. Najstarsi seniorzy znacząco częściej wymagają opieki w miejscu zamieszkania lub specjalnych placówkach, stąd konieczność podjęcia już dziś działań, które pozwolą się przygotować na wzrost liczby klientów pomocy społecznej w kolejnych latach.

Wykres 12. Ludność w wieku 80 lat i więcej – liczba ludności dla lat 2015-2020 i prognoza demograficzna dla lat 2021-2030

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne), GUS.

Podsumowując, podkreślić należy, że Gmina Siechnice cechuje się znaczącym wzrostem liczby mieszkańców wynikającym z wysokiego przyrostu naturalnego i ruchów migracyjnych. Struktura demograficzna Gminy jest aktualnie korzystna, a mieszkańcy w wieku 60 lat i więcej stanowią w 2020 roku 19% ludności Gminy. W przyszłości udział seniorów w ogólnej liczbie ludności w Gminie pozostanie na stałym poziomie, ale liczba seniorów będzie się zwiększała. Fakt, że co piąty mieszkaniec Gminy jest seniorem, wymaga podejmowania działań na rzecz zaspokojenia specyficznych potrzeb i rozwiązania problemów tej kategorii osób.

1.2. Osoby niepełnosprawne w Gminie Siechnice

Analizę osób niepełnosprawnych w Gminie Siechnice rozpocząć należy od wyjaśnienia zjawiska niepełnosprawności. Podkreślić należy, że nie istnieje jedna, powszechnie uznana, definicja niepełnosprawności. Światowa Organizacja Zdrowia za niepełnosprawność (*disability*) uznaje każde ograniczenie bądź niemożność (wynikającą z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka⁵.

⁵ Niepełnosprawność, <http://www.unic.un.org.pl/niepelnospawnosc/index.php>.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁶ niepełnosprawność oznacza „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”. Osobami niepełnosprawnymi są więc osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

Zgodnie z przepisami ustawy niepełnosprawną jest formalnie osoba, która posiada stosowne orzeczenie. Od 1 stycznia 1998 roku podstawą do uznania osoby za niepełnosprawną jest orzeczenie wydane przez powiatowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności lub orzeczenie wydane do celów rentowych przez lekarza orzecznika (rzeczoznawcy) lub komisję lekarską Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego albo wojskową komisję lekarską lub komisję lekarską odpowiednio dla innych służb zmilitaryzowanych. Dodać należy, że ważność zachowują również orzeczenia wydane przed 1998 rokiem. Aktualnie wydawane są następujące rodzaje orzeczeń o niepełnosprawności:

- Orzeczenie o lekkim, umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności;
- Orzeczenie o całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji na podstawie odrębnych przepisów;
- Orzeczenie o niepełnosprawności wydane przed ukończeniem 16 roku życia.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁷ zasady zaliczania do stopni niepełnosprawności przez powiatowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności są następujące:

- Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;

⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. z 2020 r., poz. 426, tekst jednolity ze zm.

⁷ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. z 2020 r., poz. 426, tekst jednolity ze zm.

- Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
- Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Poza orzeczeniami powiatowych i wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności fakt niepełnosprawności może być też stwierdzony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Orzeczenie o całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy, a także niezdolności do samodzielnej egzystencji wydawane jest w oparciu o przepisy emerytalno-rentowe. Komisje lekarskie wojskowe oraz dla innych służb zmilitaryzowanych orzekają z kolei o inwalidztwie, niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Wielość systemów orzekania o niepełnosprawności, wydawanie orzeczeń bezterminowych lub na określony termin, powoduje, że nie ma jednej bazy osób niepełnosprawnych, która umożliwiałaby precyzyjne określenie liczby osób niepełnosprawnych. W związku z tym brak jest możliwości, nawet przybliżonego, określenia liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Gminy Siechnice. Poszczególne instytucje dysponują wyłącznie częściowymi danymi, najczęściej tylko w odniesieniu do osób korzystających ze wsparcia.

Narodowy Spis Powszechny z 2011 roku osoby niepełnosprawne wyróżnia na poziomie powiatów. Na terenie powiatu wrocławskiego odnotowano 10 382 osoby niepełnosprawne, w tym 5 676 osób niepełnosprawnych z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością i 4 705 osób deklarujących niepełnosprawność biologiczną, ale nieposiadających orzeczenia o niepełnosprawności (tabela 1.). Jeśli założyć, że rozkład osób niepełnosprawnych jest identyczny na całym terenie powiatu to na obszarze Gminy Siechnice było około 780 osób z orzeczoną niepełnosprawnością i 650 deklarujących niepełnosprawność biologiczną.

Tabela 1. Osoby niepełnosprawne w powiecie wrocławskim według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r.

Osoby niepełnosprawne	Liczba
Osoby niepełnosprawne razem	10382
Osoby niepełnosprawne prawnie razem	5676
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności znacznym	1601
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym	1955
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności lekkim	1647
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności nieustalonym	230
Osoby niepełnosprawne prawnie w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności	243
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie razem	4705
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności całkowite	344
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności poważne	1227
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności umiarkowane	3134
Osoby niepełnosprawne prawnie w wieku przedprodukcyjnym	279
Osoby niepełnosprawne prawnie w wieku produkcyjnym	3249
Osoby niepełnosprawne prawnie w wieku poprodukcyjnym	2148

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Analizę liczby osób niepełnosprawnych można w pewnym zakresie poszerzyć odwołując się do liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom Gminy Siechnice przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu. Liczba wydawanych orzeczeń systematycznie rośnie – w 2019 roku wydano 140 orzeczeń, w 2018 roku – 126, zaś w roku 2017 – 84. Wydane orzeczenia nie pokazują jednak ogólnej liczby osób niepełnosprawnych, a jedynie osoby, które uzyskują – po raz pierwszy lub kolejny – status osoby niepełnosprawnej. Liczba wydawanych orzeczeń wskazuje jednak na znaczącą

skalę występowania problemu niepełnosprawności, w tym wśród dzieci do 16 roku życia, którym wydano w 2019 roku 37 orzeczeń, w roku 2018 – 33, zaś w 2017 – 34 orzeczenia.

Wskazać też można na osoby niepełnosprawne korzystające ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – w 2019 roku z zasiłku pielęgnacyjnego korzystało 207 osób niepełnosprawnych, a 63 osoby z niepełnosprawnością korzystały z pomocy społecznej.

1.3. Identyfikacja problemów społecznych dotyczących osoby starsze i niepełnosprawne

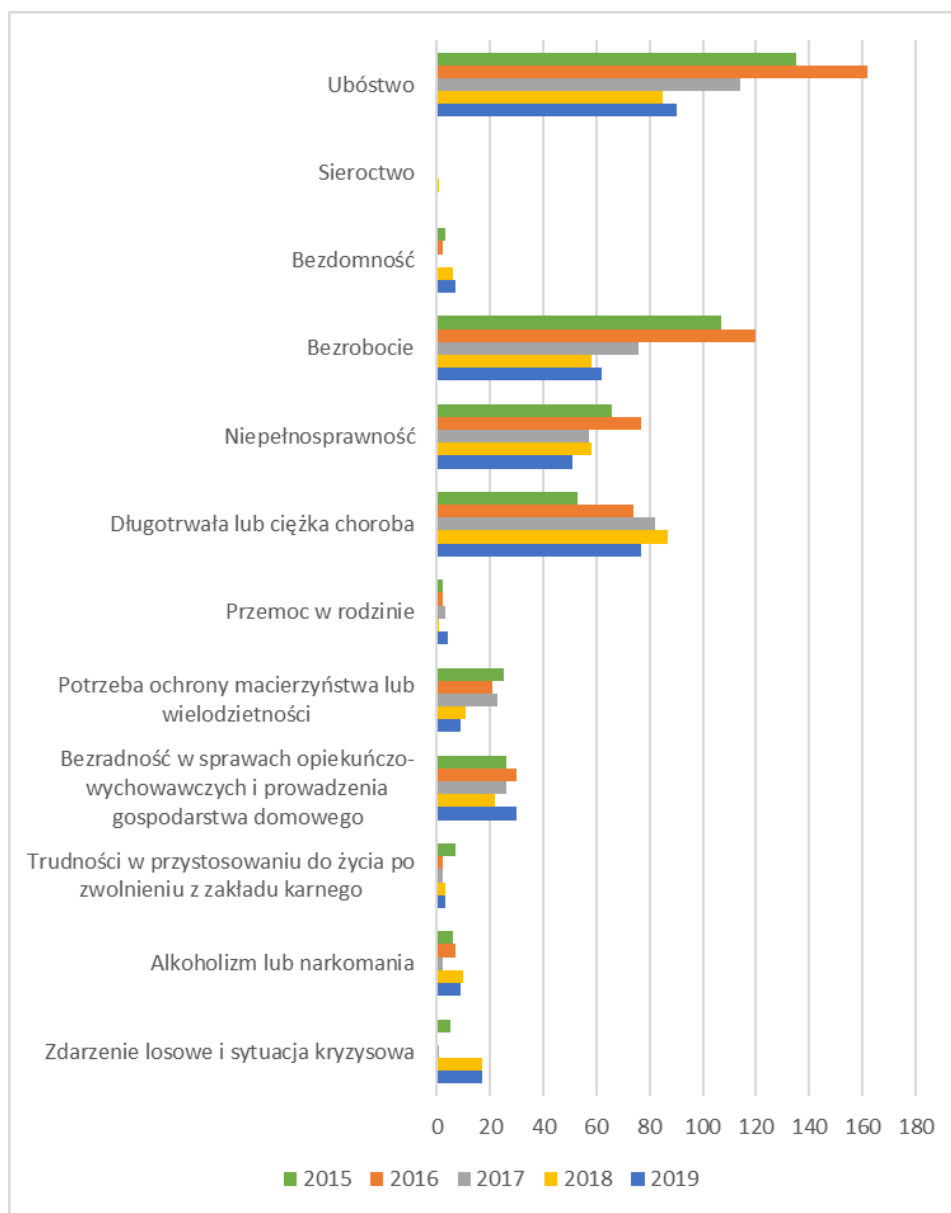
1.3.1. Problemy społeczne – diagnoza na podstawie danych empirycznych

Mieszkańców Gminy Siechnice dotykać mogą różnorodne problemy społeczne, w tym takie trudności, które nie są możliwe do samodzielnego rozwiązania, bez wsparcia instytucji pomocowych czy organizacji pozarządowych. Osób starszych – ze względu na wiek i wiążące się z tym aspekty ich życia – niektóre problemy dotyczyły będą częściej, inne zaś rzadziej. Niepełnosprawność sama w sobie bywa traktowana jako problem społeczny, w kontekście wiążących się z nią ograniczeń, ale podkreślić należy, że niepełnosprawności mogą, choć nie muszą, towarzyszyć problemy społeczne powodowane ograniczoną sprawnością, niezdolnością do pracy czy koniecznością wsparcia ze strony innych osób.

Identyfikacji problemów społecznych dotyczących mieszkańców Gminy Siechnice można dokonać analizując dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dotyczące powodów udzielania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy. Pozwalają one na wykazanie, że do głównych problemów powodujących konieczność działania pomocy społecznej należą ubóstwo, długotrwałe lub ciężkie choroby, bezrobocie oraz niepełnosprawność. Dodatkowo można wskazać także na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (wykres 13.). Pozostałe problemy występowały znacznie rzadziej, zaś pomoc społeczna w latach 2015-2020 w ogóle nie udzielała wsparcia ofiarom handlu ludźmi, cudzoziemcom posiadającym status uchodźcy lub objętych ochroną uzupełniającą mającym problemy w integracji czy w związku z klęskami żywiołowymi lub ekologicznymi. Pamiętać należy, że osoby lub rodziny mogą być dotknięte jednocześnie kilkoma problemami społecznymi, co uwzględnia statystyka pomocy społecznej.

Wykres 13. Powody udzielania pomocy i wsparcia – liczba rodzin

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wskazane problemy społeczne z mniejszą lub większą częstotliwością dotyczą również seniorów i osób niepełnosprawnych. Do kluczowych problemów społecznych osób w wieku 60+, które zostały zidentyfikowane przez pomoc społeczną, należą ubóstwo, długotrwałe lub ciężkie choroby oraz niepełnosprawność.

Kwestia ubóstwa seniorów ma swoją specyfikę. Kryteria dochodowe określające ubóstwo, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁸, wynoszą od 1 października 2018 roku 701 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 528 zł na osobę w rodzinie⁹. Dodać jednocześnie należy, że najniższa emerytura z ZUS od 1 marca 2020 roku wynosi 1200,00 zł brutto¹⁰. Tak więc seniorzy, którzy posiadają świadczenie w postaci co najmniej minimalnej emerytury lub renty, a tacy stanowią większość osób starszych, przekraczają kryterium dochodowe pomocy społecznej. Dane GUS wskazują, że w roku 2019 tylko 3,5% gospodarstw domowych emerytów żyło poniżej granicy ubóstwa skrajnego, a więc minimum egzystencji, a 5,8% poniżej granicy ubóstwa ustawowego¹¹. Ubóstwo ma w przypadku emerytów mniejszy zasięg niż w gospodarstwach domowych osób pracujących. Jednocześnie wysokie koszty utrzymania mieszkań, szczególnie w przypadku gospodarstw jednoosobowych, a także znaczące najczęściej wydatki na leki i leczenie powodują ciężką sytuację materialną osób starszych. Dodatkowo istnieje grupa seniorów, która nie wypracowała sobie minimalnej emerytury i otrzymuje niższe świadczenie oraz osoby w ogóle nieposiadające świadczeń emerytalnych lub rentowych. One korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej w sposób stały. Podkreślić należy, że w przypadku tych osób starszych, które uzyskują dochody przewyższające kryteria dochodowe, instytucje pomocy społecznej mają bardzo ograniczone możliwości ich wsparcia, szczególnie w wymiarze finansowym.

Niepełnosprawność oraz długotrwałe i ciężkie choroby nie są problemami wyłącznie seniorów, jednakże problemy zdrowotne oraz ograniczenia sprawności nasilają się wraz z wiekiem i dotyczą wielu osób starszych, szczególnie sędziwych seniorów, powyżej 80. roku życia. Nie zawsze osoby starsze mają zapewnioną opiekę i pomoc ze strony rodziny, stąd konieczność działania ośrodka pomocy społecznej.

W przypadku osób niepełnosprawnych do głównych problemów należą – poza samą niepełnosprawnością – ubóstwo oraz bezrobocie (w odniesieniu do osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym). Osoby niepełnosprawne i ich rodziny bardzo często dotknięte

⁸ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Dz.U. z 2018 r., poz. 1358.

¹⁰ ZUS, <https://www.zus.pl/swiadczenia/emerytury/kwoty-najnizszych-swiadczen-emerytalno-rentowych>.

¹¹ *Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2019 r.*, GUS, Warszawa 2020, s. 3.

są ubóstwem ze względu na ograniczone możliwości podejmowania pracy przez osobę niepełnosprawną oraz innych członków rodziny w przypadku konieczności zapewnienia stałej opieki osobie niepełnosprawnej, wysokie wydatki na leczenie i rehabilitację oraz niewystarczające wsparcie oferowane osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom w ramach świadczeń rodzinnych i innych, jak np. renta socjalna czy renta z tytułu niezdolności do pracy. Od 1 marca 2020 roku renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z ZUS i renta socjalna wynoszą 1200,00 zł brutto¹², w ramach świadczeń rodzinnych osoby niepełnosprawne mogą korzystać z zasiłku pielęgnacyjnego wynoszącego 215,84 zł miesięcznie, a opiekunowie osób niepełnosprawnych – zależnie od sytuacji – ze świadczenia pielęgnacyjnego, które wynosi 1830 zł miesięcznie lub specjalnego zasiłku opiekuńczego wynoszącego zaledwie 620 zł miesięcznie i zależnego od dochodu¹³. Bardzo często rodziny z osobami niepełnosprawnymi, podobnie jak osoby starsze, nieznacznie przekraczają kryterium uprawniające do świadczeń pomocy społecznej, co ogranicza możliwe wsparcie ze strony pomocy społecznej. Dane GUS wskazują, że rodziny z osobami niepełnosprawnymi, w tym z niepełnosprawnymi dziećmi, znacznie częściej dotknięte są ubóstwem niż rodziny ogółem – w 2019 roku 13,0% gospodarstw domowych z osobami niepełnosprawnymi i 15,6% rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem do lat 16 miało dochody niższe niż kryterium dochodowe pomocy społecznej. W całym społeczeństwie takich gospodarstw było 9,0%, a w przypadku gospodarstw bez osób niepełnosprawnych 8,2%¹⁴. Osoby niepełnosprawne mają również – w porównaniu z osobami z pełną sprawnością – utrudnione możliwości podjęcia pracy zarobkowej i często większe problemy ze znalezieniem odpowiedniego zatrudnienia.

Dane dotyczące korzystania z pomocy społecznej w Gminie Siechnice wskazują, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej od 2016 roku systematycznie spada (wykres 14.), rośnie jednak liczba osób w wieku poprodukcyjnym objętych wsparciem GOPS, co dotyczy obu płci (wykres 15.). Fakt, że pomocą społeczną objętych jest znacznie więcej kobiet niż mężczyzn w dużym stopniu nie wynika z trudniejszej sytuacji kobiet, uwzględnić należy bowiem fakt, iż udział kobiet w ludności w wieku poprodukcyjnym jest znacząco

¹² ZUS, <https://www.zus.pl/swiadczenia/emerytury/kwoty-najnizszych-swadczen-emerytalno-rentowych>.

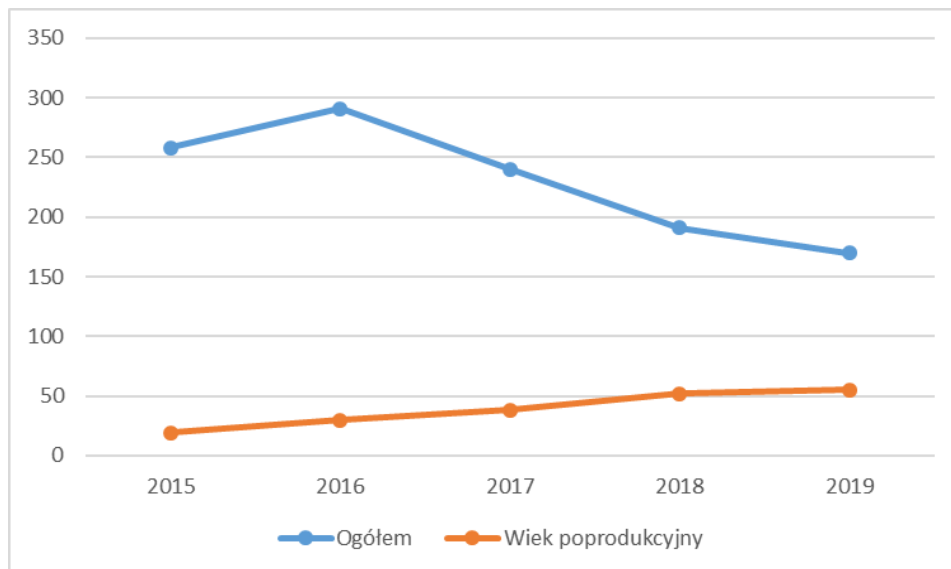
¹³ Świadczenia opiekuńcze, <https://www.gov.pl/web/rodzina/swiadczenia-opiekuncze>.

¹⁴ *Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2019 r.*, GUS, Warszawa 2020, s. 5.

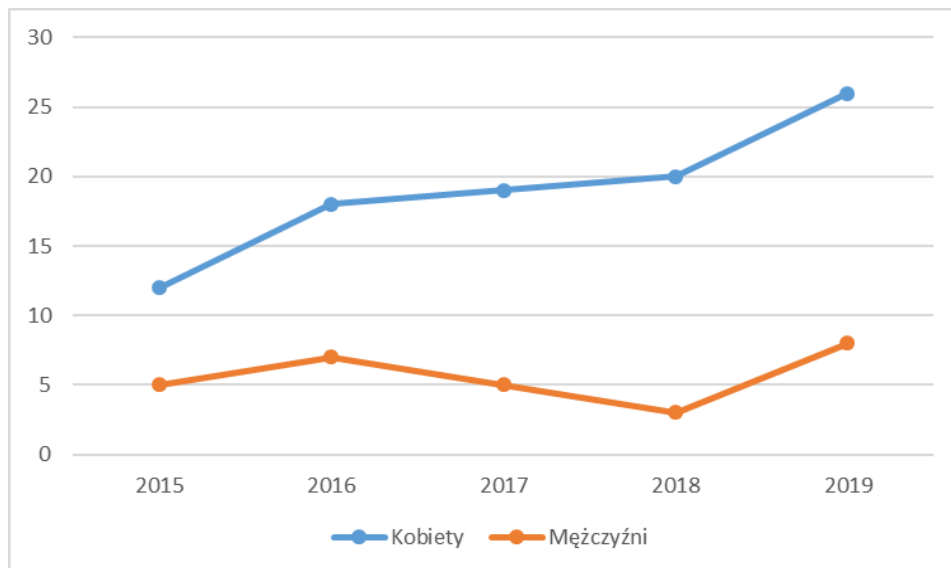
większy niż mężczyźn. W 2019 roku pomocą społeczną objęto 1,1% kobiet w wieku poprodukcyjnym i 0,8% mężczyźn.

Wykres 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wykres 15. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej

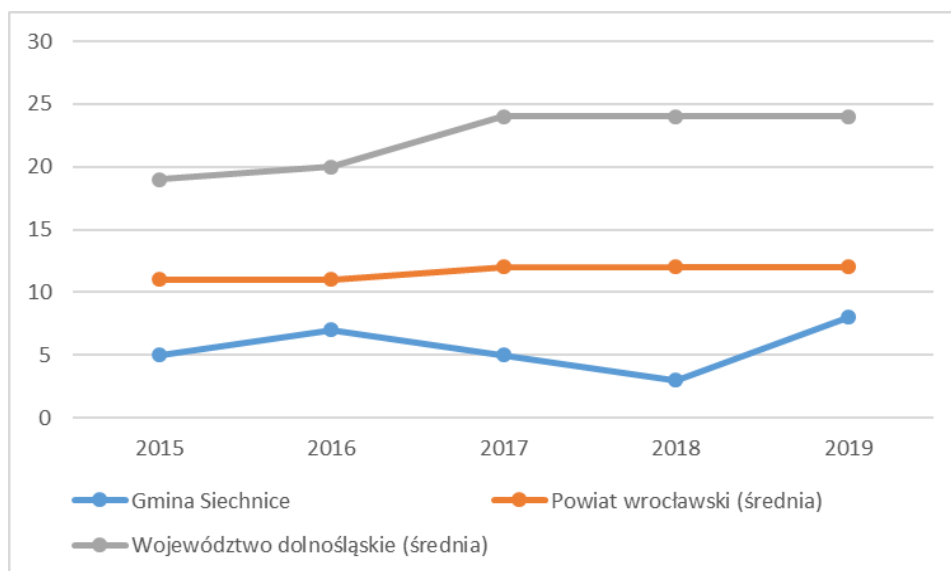
Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Jeśli przeanalizować korzystanie z pomocy społecznej przez osoby w wieku poprodukcyjnym z Gminy Siechnice na tle powiatu wrocławskiego oraz województwa

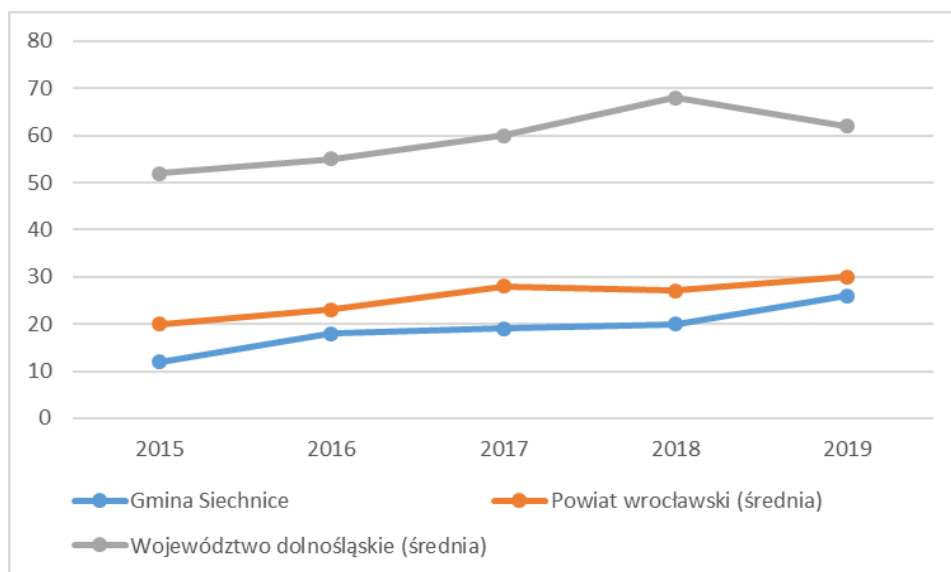
dolnośląskiego podkreślić należy, że siechniccy seniorzy korzystają ze wsparcia znacznie rzadziej niż średnio mieszkańcy województwa dolnośląskiego i nieco rzadziej niż średnio w powiecie wrocławskim (wykresy 16. i 17.). Wskazuje to na relatywnie dobrą sytuację osób starszych mieszkających w Gminie Siechnice.

Wykres 16. Liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wykres 17. Liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Liczba osób w wieku lat 60 i więcej korzystająca z pomocy finansowej GOPS w 2019 roku wyniosła 56 osób, co stanowi znaczący wzrost w porównaniu z poprzednimi latami. Dodać należy, że przyjęcie do analizy wieku 60+, a nie poprodukcyjnego, znacząco zwiększa liczbę mężczyzn objętych wsparciem, którzy przy uwzględnieniu kategorii 60+ w ostatnich latach przeważają nad liczbą wspieranych kobiet. Znacząca część seniorów objętych pomocą GOPS to osoby samotne, których sytuacja jest trudna w związku z koniecznością samodzielnego utrzymania mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego. Wielu seniorów posiada również orzeczenie o niepełnosprawności (tabela 2.).

Tabela 2. Liczba osób w wieku 60+ korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Ogółem	35	53	40	36	56	36
Kobiety	13	18	20	19	26	15
Mężczyźni	22	35	20	17	30	21
Niepełnosprawni	17	25	17	14	24	19
Samotni seniorzy	22	33	27	25	24	31
Seniorzy w rodzinach tworzonych wyłącznie przez seniorów	0	0	2	4	4	4

* Dane na 17.07.2020.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Liczba osób niepełnosprawnych uzyskujących pomoc społeczną w latach 2017-2018 nieco spadła, zaś w roku 2019 wróciła do poziomu ponad 60 osób. Nieco częściej wsparcie związane z niepełnosprawnością uzyskują kobiety niż mężczyźni. Zwrócić należy też uwagę na znaczącą liczbę samotnych osób niepełnosprawnych wśród korzystających z pomocy społecznej. Sytuacja takich osób jest szczególnie trudna, bowiem muszą one samodzielnie utrzymać mieszkanie i prowadzić gospodarstwo domowe bez wsparcia osób wspólnie zamieszkujących (tabela 3.).

Liczba seniorów z niepełnosprawnością objętych wsparciem pomocy społecznej pokazuje, że niepełnosprawność jest znaczącym problemem społecznym wśród osób w wieku 60+ (wykres 18.). Udział osób starszych i niepełnosprawnych w ogólnej liczbie osób uzyskujących świadczenia pieniężne z pomocy społecznej pokazuje jednocześnie, że są to kategorie należące do najciężej dotkniętych problemami społecznymi wśród

mieszkańców Gminy Siechnice. W roku 2019 osoby starsze i niepełnosprawne stanowiły łącznie 55,6% osób uzyskujących wsparcie pieniężne z GOPS (wykres 19.).

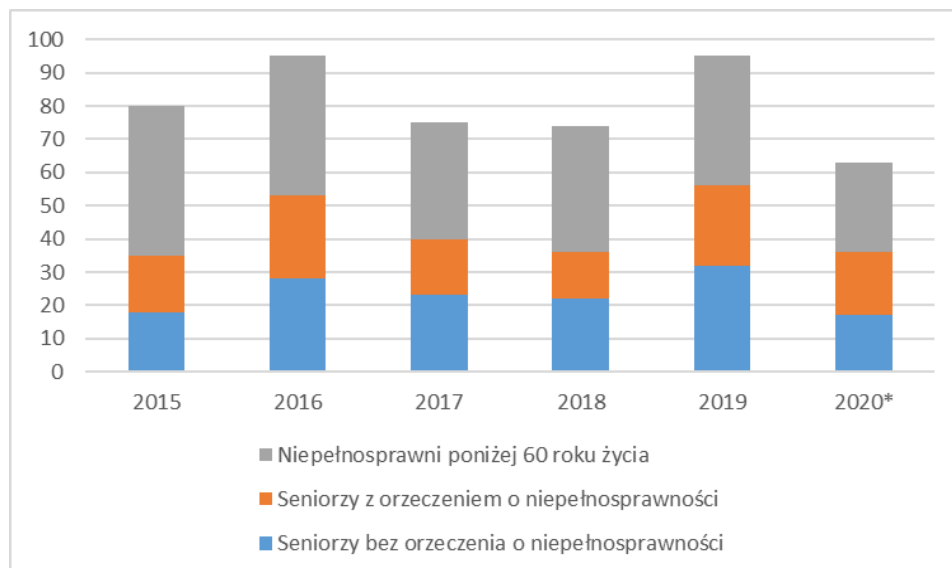
Tabela 3. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Ogółem	62	67	52	52	63	46
Kobiety	26	28	24	24	24	17
Mężczyźni	36	39	28	28	39	29
Samotni niepełnosprawni	38	40	31	36	46	33
Niepełnosprawni w rodzinach tworzonych wyłącznie przez niepełnosprawnych	0	0	2	6	8	8

* Dane na 17.07.2020.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wykres 18. Liczba osób niepełnosprawnych oraz osób w wieku 60+ korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej

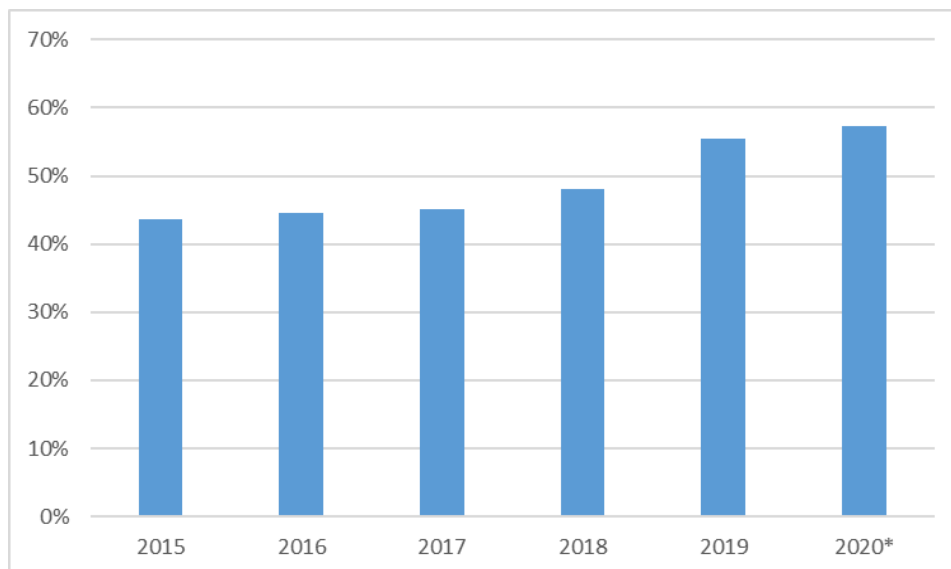

* Dane na 17.07.2020.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wykres 19. Udział osób starszych i niepełnosprawnych w ogólnej liczbie osób uzyskujących świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

* Dane na 17.07.2020.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Problem uzależnień wśród osób starszych i niepełnosprawnych można zdiagnozować w oparciu o dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W całym okresie od 2015 roku do GKRPA trafiło zgłoszenie o uzależnieniu 26 seniorów, 6 kobiet i 20 mężczyzn. W roku 2019 takie zgłoszenie dotyczyło 6 seniorów, w I półroczu roku 2020 jednego seniora. W 2019 roku udział seniorów zgłoszonych do GKRPA wśród ogółu seniorów wyniósł 0,15% i był w zasadzie taki sam jak udział zgłoszonych do GKRPA w ogólnej liczbie ludności (0,14%). Częściej seniorzy mierzą się z problemami uzależnień członków rodziny – zwykle dzieci lub wnuków. W okresie 2015-2020 38 seniorów było członkami rodzin, w których zgłoszono do GKRPA osoby uzależnione (tabela 4.). W przypadku osób niepełnosprawnych kwestia uzależnień pojawia się rzadko – w całym okresie 2015-2020 do GKRPA zgłoszono problem uzależnienia jednej osoby niepełnosprawnej, dodatkowo 2 osoby niepełnosprawne funkcjonowały w rodzinach, w których uzależniony był inny członek rodziny (tabela 4.).

Tabela 4. Informacje Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dotyczące uzależnień w przypadku osób w wieku 60 lat i więcej

Rok	Seniorzy zgłoszeni do GKRPA		Seniorzy członkowie rodzin	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
2015	0	5	1	0
2016	1	2	3	1
2017	3	3	4	1
2018	1	4	5	2
2019	1	5	11	4
2020*	0	1	4	2
Ogółem:	6	20	28	10

Dane za I półrocze 2020 roku.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tabela 5. Informacje Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dotyczące uzależnień w przypadku osób niepełnosprawnych

Rok	Osoby niepełnosprawne zgłoszone do GKRPA		Osoby niepełnosprawne członkowie rodzin	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
2015	0	1	0	0
2016	0	0	0	0
2017	0	0	0	1
2018	0	0	0	0
2019	0	0	0	0
2020*	0	0	1	0
Ogółem:	0	1	1	1

Dane za I półrocze 2020 roku.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zjawisko przemocy w rodzinach seniorów i osób niepełnosprawnych może być rozpoznane w oparciu o informacje Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przemocy w rodzinie w Gminie Siechnice. Dane Zespołu Interdyscyplinarnego wskazują, że w okresie od 2015 roku wszczęto procedury w przypadku 27 seniorów doświadczających przemocy, w tym 23 kobiet i 4 mężczyzn oraz jednej osoby niepełnosprawnej. Aż 23 seniorów stosowało przemoc, w tym 3 kobiety i 20 mężczyzn. Przemoc stosowało również 2 mężczyzn niepełnosprawnych (tabele 6. i 7.). Udział seniorów stosujących przemoc, jak i doświadczających przemocy, w ogólnej liczbie seniorów jest znacząco niższy niż udział osób stosujących przemoc i doświadczających przemocy wśród ogółu mieszkańców (wykres 20.).

Tabela 6. Informacje Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczące przemocy w przypadku osób w wieku 60 lat i więcej

Rok	Seniorzy doświadczający przemocy		Seniorzy stosujący przemoc	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
2015	2	0	0	2
2016	6	0	0	6
2017	2	2	2	2
2018	5	1	1	4
2019	5	0	0	5
2020	3	1	0	1
Ogółem:	23	4	3	20

Dane za I półrocze 2020 roku.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tabela 7. Informacje Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczące przemocy w przypadku osób niepełnosprawnych

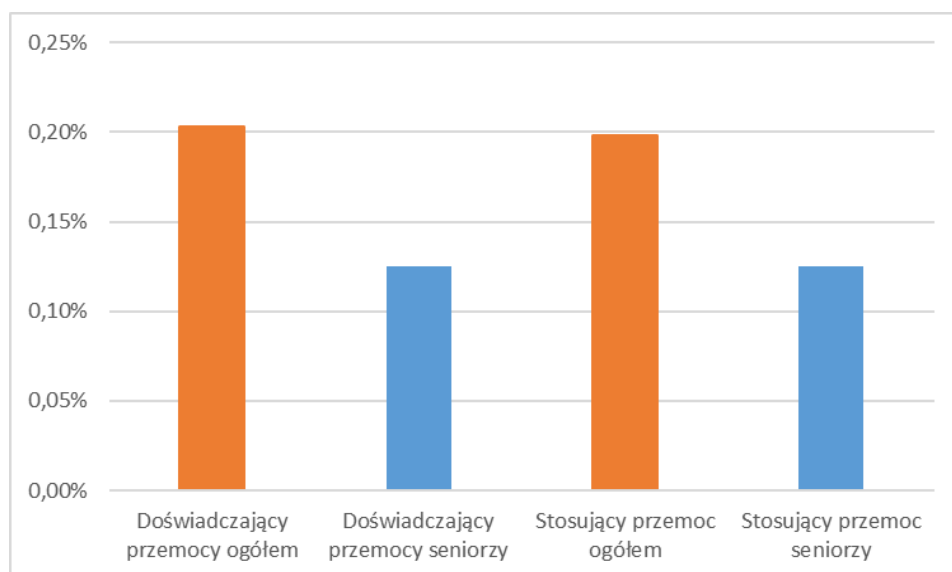
Rok	Osoby niepełnosprawne doświadczające przemocy		Osoby niepełnosprawne stosujące przemoc	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
2015	0	0	0	1
2016	0	0	0	0
2017	0	0	0	0
2018	0	0	0	0
2019	0	0	0	0
2020	1	0	0	1
Ogółem:	1	0	0	2

Dane za I półrocze 2020 roku.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wykres 20. Udział osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc w ogólnej liczbie mieszkańców i ogólnej liczbie mieszkańców – seniorów

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Problemy społeczne osób niepełnosprawnych mogą wiązać się z dostępnością przestrzeni publicznych oraz usług publicznych. Przestrzenie bez barier istotne są również z perspektywy osób starszych, których wiele, pomimo braku orzeczenia o niepełnosprawności, ma ograniczenia w poruszaniu się. W 2018 roku na terenie Gminy Siechnice przeprowadzony został monitoring w ramach projektu *Monitoring działań jednostek administracji rządowej i samorządowej w województwie dolnośląskim w kontekście realizacji praw osób z niepełnosprawnościami i dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, finansowanego z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Wykazał on zakres dostosowania przestrzeni i usług publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Raport wykazał, że dostępność budynków, w których prowadzona jest obsługa mieszkańców, pomoc społeczna, działalność oświatowa, kulturalna czy sportowa i rekreacyjna na terenie gminy Siechnice jest zróżnicowana. W przypadku nowych inwestycji budynki w dużej mierze dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych (przede wszystkim ruchowo), problem z dostępnością występuje w przypadku budynków starszych, których pełne dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest bardzo trudne. Gmina prowadzi stałe działania. m.in. zgodnie z wytycznymi wskazanymi w monitoringu na rzecz poprawy

dostępności infrastruktury dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz uwzględnia ich potrzeby przy projektowaniu i realizacji nowych inwestycji.

Do problemów społecznych związanych z niepełnosprawnością zaliczyć można zapewnienie odpowiedniej edukacji dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej. W przypadku systemu oświaty uprawnień do specjalnego kształcenia nie daje orzeczenie o niepełnosprawności wydawane przez powiatowe lub wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Konieczne jest uzyskanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju wydawanego przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną lub w przypadku niektórych schorzeń i zaburzeń poradnię specjalistyczną wyznaczoną przez kuratorium oświaty. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego mogą być wydawane dzieciom niepełnosprawnym, ale także niedostosowanym społecznie. W systemie edukacji orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność mogą otrzymać dzieci niesłyszące, słabosłyszące, niewidome, słabowidzące, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z upośledzeniem umysłowym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Dzieci wymagające kształcenia specjalnego uczą się w szkołach w Siechnicach lub w wyspecjalizowanych placówkach oświatowych we Wrocławiu i Oławie.

Do głównych przyczyn niepełnosprawności dzieci i młodzieży uczęszczającej do siechnickich przedszkoli i szkół należą: niepełnosprawność ruchowa, niedosłuch, niedowidzenie, niepełnosprawność intelektualna, zespół Aspergera, autyzm i afazja czuciowa. Kształcenie specjalne jest też realizowane dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym. Liczba dzieci z orzeczeniami uczęszczających do publicznych przedszkoli oraz do szkół w Gminie Siechnice została przedstawiona w tabeli 8.

Tabela 8. Liczba uczniów wymagających kształcenia specjalnego w placówkach edukacyjnych w Gminie Siechnice

Szkoła/przedszkole	Rok szkolny 2018/2019			Rok szkolny 2019/2020		
	Liczba uczniów ogółem	Liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	Liczba uczniów z opinią o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju	Liczba uczniów ogółem	Liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	Liczba uczniów z opinią o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju
Przedszkole Publiczne im. Św. Jana Pawła II W Siechnicach	444	2	5	444	5	7
Przedszkole Publiczne Układanka w Świętej Katarzynie	252	4	6	245	6	10
Przedszkole Publiczne w Żernikach Wrocławskich z integracyjnym oddziałem zamiejscowym w Iwinach	107	2	2	107	4	3
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Siechnicach	397	5	0	396	9	0
Szkoła Podstawowa nr 2 w Siechnicach	597	12	0	533	14	0
Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Radwanicach	385	4	0	395	5	0
Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia w Świętej Katarzynie	456	3	0	470	5	1
Szkoła Podstawowa im. Św. Jadwigi Śląskiej w Żernikach Wrocławskich	501	4	0	539	5	0
Katolicka Szkoła Podstawowa Caritas Archidiecezji Wrocławskiej im. Ks. Jana Twardowskiego w Kotowicach	180	4	0	174	5	0

Źródło: Informacje od placówek oświatowych.

Gmina Siechnice zapewnia także przejazd dzieciom niepełnosprawnym do placówek oświatowych zlokalizowanych poza terenem Gminy w formie zorganizowanego przewozu lub zwrotu kosztów przejazdu transportem zapewnianym przez rodzica. Zapewnienie bezpłatnego, zorganizowanego przewozu dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z terenu Gminy Siechnice do placówek oświatowych realizowane jest poprzez ogłoszenie przetargu na realizację usługi przewozu tych uczniów w danym roku szkolnym. Zadania te realizowane

są na kilku trasach w zależności od liczby uczniów, miejsc ich zamieszkania oraz adresów placówek oświatowych. Dowóz odbywa się pojazdami dostosowanymi do potrzeb przewożonych dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, w tym do przewozu uczniów poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz pojazdem dostosowanym do transportu medycznego uczniów, wyposażonym w specjalistyczny sprzęt medyczny. W roku szkolnym 2019/2020 Gmina Siechnice dokonywała zwrotu za przejazdy rodzicom 21 dzieci i zapewniała przewóz dla 31 uczniów do 15 różnych placówek oświatowych we Wrocławiu i Oławie. W roku 2018/2019 rodzice dowozili 20 dzieci, zaś Gmina 29 dzieci do 15 placówek.

Otrzymywane przez szkoły środki wynikające ze zwiększonych wag subwencyjnych na realizację zaleceń dla uczniów niepełnosprawnych pokrywają 60-79% wydatków związanych z organizacją opieki i kształcenia dla dzieci z niepełnosprawnością. W gminnych placówkach edukacyjnych realizowane są zalecenia wynikające z diagnoz poradni psychologiczno-pedagogicznej określających indywidualne, specjalne potrzeby edukacyjne dzieci. W zależności od potrzeby dotyczą one zatrudnienia nauczycieli wspomagających, asystentów osób z niepełnosprawnościami, organizacji specjalistycznych zajęć dla uczniów z orzeczeniami czy zapewnienia wsparcia specjalistów, np. psychologa, doradcy zawodowego, logopedy czy rehabilitanta. Na przestrzeni ostatnich lat podejmowane były zróżnicowane działania o charakterze racjonalnych usprawnień w celu dostosowania procesu kształcenia do potrzeb uczniów niepełnosprawnych, w tym m.in. działania z zakresu poprawy dostępności architektonicznej, zapewnienia odpowiednich pomocy dydaktycznych (np. podręczniki) czy indywidualnego wsparcia dla dzieci z niepełnosprawnościami w czasie ich obecności w placówkach edukacyjnych (zaangażowanie nauczyciela wspomagającego). Potrzeby wynikające z edukacji włączającej uwzględniane są w procesie podnoszenia kompetencji nauczycieli, głównie poprzez specjalistyczne doskonalenie zawodowe (doksztalcanie i kształcenie specjalne).

Do głównych problemów związanych z edukacją dzieci z niepełnosprawnościami należy brak pełnego przystosowania wszystkich budynków dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową oraz brak specjalistycznych sal i pomocy dydaktycznych wspierających proces kształcenia.

Do problemów społecznych zaliczyć należy również kwestię zapewnienia bezpieczeństwa osobom starszym i niepełnosprawnym, które w większym stopniu narażone są między innymi na oszustwa i wyłudzenia. Komisariat Policji w Siechnicach wskazuje, że na terenie Gminy mają miejsce oszustwa na tzw. legendę dokonywane na seniorach. Zwykle intensyfikują się one w okresie okołoswiątecznym. W roku 2019 łącznie odnotowano 16 takich zdarzeń, zaś w okresie styczeń-listopad 2020 – 11 zdarzeń. Oczywiście są to sytuacje odnotowane przez Policję, więc faktyczny zasięg działań oszustów może być większy. Dodatkowo, sporadycznie grupy nieznanymi osobami, najprawdopodobniej narodowości romskiej dokonują prób oszustw na wnuczka na terenie różnych miejscowości, podległych pod Komisariat Policji w Siechnicach.

1.3.2. Problemy i potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych – wyniki konsultacji z radnymi Rady Miejskiej i przedstawicielami społeczności lokalnych

W dniach 8-10 września 2020 roku przeprowadzone zostały konsultacje z przedstawicielami społeczności lokalnych – sołtysami, przewodniczącymi rad osiedli, członkami rad oraz mieszkańcami w zakresie problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych oraz propozycji działań na ich rzecz. Spotkania zostały zrealizowane odrębnie dla każdej z miejscowości Gminy Siechnice. W dniu 16 września 2020 roku odbyło się zdalne spotkanie z radnymi Rady Miejskiej w Siechnicach. Przeprowadzone dyskusje pozwoliły na potwierdzenie ustaleń diagnozy, uwypuklenie najistotniejszych problemów społecznych i potrzeb seniorów i osób niepełnosprawnych. Wskazane zostały również propozycje działań, które w opinii radnych Rady Miejskiej oraz przedstawicieli społeczności lokalnej powinny być realizowane w latach 2021-2027.

Do kluczowych problemów osób starszych i niepełnosprawnych oraz niezaspokojonych potrzeb zdaniem radnych Rady Miejskiej i przedstawicieli lokalnych społeczności należą:

1. W sferze infrastruktury i komunikacji publicznej:
 - Bariery architektoniczne utrudniające funkcjonowanie osobom starszym i niepełnosprawnym z problemami w poruszaniu się: wysokie krawężniki, nierówne, zniszczone chodniki, brak chodników, brak podjazdów;

- Niedostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych z różnymi rodzajami niepełnosprawności (ruchowa, narządu wzroku, słuchu itp.);
- Niedostosowanie komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców: brak kursów zapewniających komfortowy dojazd do przychodni, centrum kultury itp., niewłaściwe rozlokowanie przystanków, wysokie ceny biletów;
- Brak możliwości dojazdu komunikacją publiczną na zajęcia dla seniorów lub imprezy okolicznościowe;

2. W sferze ochrony zdrowia:

- Problemy z dostępem do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej oraz lekarzy specjalistów;
- Niedostateczna opieka geriatryczna na terenie Gminy;
- Brak oferty bezpłatnych szczepień dla seniorów;
- Brak oferty bilansów zdrowia, dzięki którym seniorzy mogliby kontrolować swój stan zdrowia;
- Wprowadzenie w okresie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 telewizyt, które nie odpowiadają na potrzeby osób starszych, a także zamknięcie przychodni, utrudniające oczekiwanie na wizytę;

3. W sferze pomocy społecznej:

- Ubóstwo osób starszych i niepełnosprawnych związane z niskimi dochodami i wysokimi wydatkami na utrzymanie gospodarstwa domowego i leczenie;
- Problemy z zapewnieniem opieki niesamodzielnym seniorom i osobom niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania;
- Niedostateczny zakres usług opiekuńczych, długi czas oczekiwania na usługi, wysoki koszt usług w przypadku osób przekraczających kryteria dochodowe uprawniające do bezpłatnych lub częściowo odpłatnych usług;
- Brak placówki dziennego pobytu dla osób starszych;
- Brak placówki dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych;
- Brak wsparcia rodzin obciążonych opieką nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi;

4. W sferze edukacji, kultury i rekreacji:

- Niedostateczne wsparcie dzieci niepełnosprawnych przez placówki edukacyjne na terenie Gminy
- Brak atrakcyjnej oferty aktywizacyjnej, edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej dla seniorów i niepełnosprawnych w wielu miejscowościach na terenie gminy: brak zajęć sportowo-rekreacyjnych dla seniorów, zajęć edukacyjnych, wydarzeń kulturalnych;
- Wysokie koszty oferowanych seniorom zajęć, brak zajęć bezpłatnych i niskopłatnych;
- Brak szkoleń dla seniorów dotyczących korzystania z nowych technologii;
- Niedostateczna liczba wydarzeń, okazjonalnych spotkań tematycznych i imprez okolicznościowych dla seniorów;

5. W sferze aktywności społecznej

- Brak Gminnej Rady Seniorów – organu o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym, reprezentującego środowiska osób starszych;
- Brak miejsc, w których mogliby spotykać się seniorzy w wielu miejscowościach na terenie Gminy: brak świetlic, niedostępność obiektów Centrum Kultury, szczególnie popołudniami, gdy realizowane są komercyjne zajęcia oraz w weekendy;
- Brak wsparcia dla seniorów w zakładaniu organizacji pozarządowych oraz pozyskiwaniu środków na działania senioralne ze źródeł zewnętrznych (pomoc w zakładaniu organizacji, przygotowywaniu wniosków, rozliczaniu projektów, księgowości);
- Brak zorganizowanej aktywności wolontariackiej;
- Brak animatorów działających w środowisku osób starszych i niepełnosprawnych;

6. W sferze bezpieczeństwa:

- Zdarzające się oszustwa, wyłudzenia i kradzieże dokonywane w domach seniorów i przestrzeniach publicznych;

7. W sferze informacyjnej:

- Niedostateczne informacje o ofercie dla seniorów;
- Niedostateczne informacje o możliwości korzystania ze wsparcia i kontakcie z instytucjami pomocowymi;
- Brak Karty Seniora.

1.4. Działalność instytucji i organizacji w sferze wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych

1.4.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w sferze wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych

Główną instytucją powołaną do rozwiązywania problemów społecznych, udzielania pomocy i wsparcia w przypadku występowania trudnych sytuacji życiowych z którymi osoby i rodziny nie są w stanie samodzielnie sobie poradzić, jest w Gminie Siechnice Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Świętej Katarzynie. Realizuje on zadania z zakresu pomocy społecznej, wsparcia rodziny, świadczeń rodzinnych, wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, stypendiów szkolnych, dodatków mieszkaniowych, świadczenia „Dobry Start”, profilaktyki uzależnień, a także innych świadczeń. Z oferty ośrodka korzysta więc wielu mieszkańców, a wśród nich są również osoby starsze i niepełnosprawne.

Na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej mieszkańcy mogą znaleźć wszystkie informacje dotyczące udzielanego wsparcia – zarówno przez GOPS, jak i inne instytucje pomocowe. Wśród form pomocy wyodrębniono zakładkę „Wsparcie osób niepełnosprawnych”, w której zebrano wszystkie ważne dla osób niepełnosprawnych informacje.

Pomoc społeczna oferuje osobom potrzebującym możliwość skorzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Prawo do świadczeń pieniężnych (poza pewnymi wyjątkami) przysługuje osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej, których dochód nie przekracza w przypadku osoby samotnie gospodarującej 701 zł miesięcznie, zaś na osobę w rodzinie 528 zł. Do głównych świadczeń pieniężnych należą zasiłki: stały, okresowy i specjalny, dedykowane osobom spełniającym kryterium dochodowe.

Zasiłek stały przysługuje osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, zaś zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Z kolei zasiłek celowy to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom przekraczającym kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy.

Jeśli chodzi o świadczenia pieniężne to osoby starsze i niepełnosprawne korzystają z zasiłków stałych, ze względu na niezdolność do pracy z powodu wieku oraz całkowitą niezdolność do pracy wywołaną niepełnosprawnością oraz z zasiłków celowych na zaspokojenie bieżących, niezbędnych potrzeb bytowych. Korzystają również z pomocy w formie posiłku (tabela 9.).

Tabela 9. Liczba osób korzystających z wybranych świadczeń z pomocy społecznej w 2019 roku

Świadczenia:	Liczba osób ogółem	Liczba osób w wieku 60+	Liczba osób niepełnosprawnych	Liczba osób, które są zarówno w wieku 60+ jak i niepełnosprawne
Zasiłek stały	35	11	24	5
w tym dla osób samotnie gospodarujących	28	4	17	4
Zasiłek okresowy	11	3	5	2
w tym z tytułu bezrobocia	5	1	1	1
w tym z tytułu długotrwałej choroby	1	0	0	0
w tym z tytułu niepełnosprawności	1	0	1	0
Zasiłek celowy	134	37	39	14
Posiłek	35	9	6	7
Schronienie	1	0	0	0
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	18	9	11	2

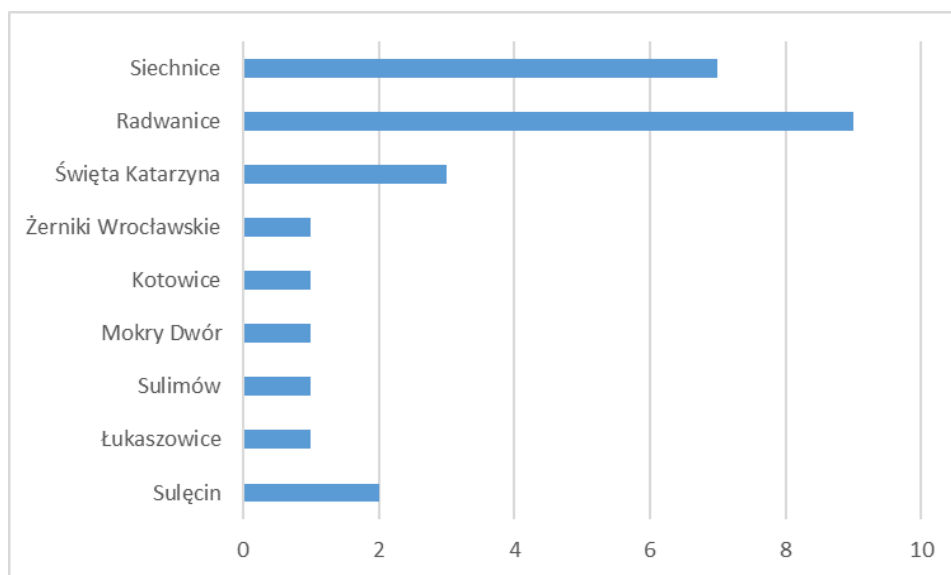
Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ważnym obszarem wsparcia świadczonym osobom starszym i niepełnosprawnym jest opieka w placówkach całodobowego pobytu oraz w miejscu zamieszkania. GOPS zapewnia pobyt w domach pomocy społecznej osobom, które ze względu na stan zdrowia samodzielnie nie mogą należycie funkcjonować w środowisku lub z uwagi na sytuację rodzinną są tej opieki pozbawione. W 2019 roku ośrodek finansował pobyt w domach pomocy społecznej dla 18 osób, w tym 10 seniorów – 9 przewlekle somatycznie chorych i 1 chorego psychicznie oraz 8 osób w wieku poniżej 60 lat – 2 niepełnosprawnych intelektualnie, 5 psychicznie chorych i 1 przewlekle somatycznie chorego.

Seniorzy korzystają również z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Zarówno w 2018, jak i 2019 roku z takiej pomocy korzystało 26 seniorów, w tym 20 kobiet i 6 mężczyzn.

Wykres 21. Liczba osób w wieku 60 lat i więcej objętych usługami opiekuńczymi w 2019 roku

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej szczególnym wsparciem obejmuje kombatantów. W 2018 roku pracownicy GOPS w ramach działań środowiskowych odwiedzili wszystkich zamieszkujących na terenie gminy kombatantów. Według danych otrzymanych ze Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych – Koło Dolnośląskie, na terenie Gminy zamieszkuje 6 Kombatantów (5 mężczyzn i 1 kobieta) oraz 13 wdów

po kombatantach. Osoby te są odwiedzane przez pracowników socjalnych, zapraszane na spotkania i uroczystości dla seniorów oraz do szkół na terenie Gminy Siechnice.

Seniorzy, osoby niepełnosprawne oraz rodzice i opiekunowie osób niepełnosprawnych korzystają również z oferty wsparcia rodziny. Jednym z ważniejszych rodzajów świadczeń są w tym zakresie świadczenia rodzinne. Rodzice dzieci niepełnosprawnych, którym przysługuje prawo do zasiłku rodzinnego, mogą korzystać z dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w wysokości miesięcznej 90,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia i 110,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia. Dodatek przysługuje na dziecko do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności oraz dziecko powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności. Osobom niepełnosprawnym dedykowane są także świadczenia opiekuńcze, do których należą zasiłek pielęgnacyjny kierowany do osób wymagających opieki i pomocy w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji oraz świadczenia takie jak: świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna, które mogą uzyskać osoby rezygnujące z pracy zarobkowej w celu opieki nad osobą niepełnosprawną. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia, a także osobie, która ukończyła 75 lat. Świadczenia rodzinne dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów oraz osób powyżej 75 roku życia z których korzystają mieszkańcy gminy zostały przedstawione w tabeli 10. Zauważyć można, że liczba osób pobierających te świadczenia w ostatnich latach nieznacznie rośnie.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z wybranych świadczeń rodzinnych

Świadczenia	2015	2016	2017	2018	2019
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	18	25	24	28	28
Świadczenie pielęgnacyjne	38	43	44	48	51
Specjalny zasiłek opiekuńczy	5	7	8	6	8
Zasiłek dla opiekuna	6	5	2	1	1
Zasiłek pielęgnacyjny ogółem w tym:	174	192	187	190	208
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnych dzieci do 16 roku życia	67	80	69	75	83
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnych osób powyżej roku życia	105	110	116	113	124
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnych w wieku 75 lat i więcej	2	2	2	2	1

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

W systemie wsparcia rodzin funkcjonuje również Karta Dużej Rodziny, która oferuje system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze karty mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Karta wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Od 1 stycznia 2019 roku Karta Dużej Rodziny przysługuje tym rodzicom, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku. Dało to możliwość występowania o wydanie Karty również seniorom, którzy są rodzicami co najmniej trojga dzieci. W 2019 roku wnioski o Kartę złożyło 89 osób w wieku 60 lat i więcej, w tym 51 kobiet i 38 mężczyzn. W I półroczu 2020 roku z takiej możliwości skorzystało 23 seniorów, w tym 13 kobiet i 10 mężczyzn.

Formą pomocy dla osób, które mają trudności z wnoszeniem bieżących opłat mieszkaniowych jest dodatek mieszkaniowy. Korzystają z niego także seniorzy. W 2018 roku z takiej pomocy skorzystało 9 seniorów, w 2019 roku – 10, zaś w I połowie 2020 roku – 5 osób w wieku lat 60 i więcej.

GOPS realizuje również projekty na rzecz wsparcia mieszkańców, w tym kierowane do seniorów i osób niepełnosprawnych. W 2019 roku ośrodek zrealizował projekt „Dzień Seniora”, który polegał na okolicznościowym spotkaniu seniorów w lokalu „Palce Lizać” w Siechnicach z zapewnieniem transportu. Dla zaproszonych gości przygotowano smaczny

pośitek, dodatkowo każdy otrzymał upominek w postaci ciepłego koca. Wspólnie spędzony czas umiłał gościom zespół muzyczny „Dźwiękodzielo”, a sami uczestnicy bawili się tańcząc i śpiewając. Projekt ten był realizowany również w poprzednich latach.

Wzorem innych gmin Gmina Siechnice postanowiła przystąpić do akcji społecznej zwanej „Kopertą Życia”. Akcja ma na celu uświadomienie, jak ważne są dokładne informacje na temat zdrowia, w przypadku gdy osoba znajdzie się w stanie zagrożenia życia lub zdrowia. Skierowana jest przede wszystkim do osób w podeszłym wieku, przewlekle chorych, niepełnosprawnych, a w szczególności samotnych. „Koperta Życia” umożliwi ratownikom medycznym szybki dostęp do informacji na temat stanu zdrowia osoby wymagającej zabezpieczenia medycznego. Osoby objęte projektem otrzymały specjalnie przygotowane pakiety składające się z: koperty foliowej-strunowej (format A5) odpowiednio zabezpieczonej do trwałego przechowywania w lodówce, karty informacyjnej, magnesu na lodówkę z informacją „Tu znajduje się koperta życia”, naklejki informacyjnej do umieszczenia w dowolnym miejscu (np. na drzwiach). W kopercie umieszczane są dane osobowe, kontakt do najbliższych oraz kluczowe informacje o stanie zdrowia wypełniane przez lekarza pierwszego kontaktu.

W 2020 roku Gmina Siechnice przystąpiła do konkursu MRIPS na realizację zadania „Opieka wytchnieniowa 2020”. Realizowane zadanie polega na wsparciu członków 10 rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie opieki wytchnieniowej. Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponować będą czasem dla siebie, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Usługa opieki wytchnieniowej może służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków. Opieka będzie świadczona w wymiarze nieprzekraczającym 240 godzin na osobę objętą wsparciem. Realizatorem zadania będzie Fundacja IMAGO

z Wrocławia, podmiot wyłoniony w drodze konkursu dla organizacji pożytku publicznego, mający duże doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami. Realizacja rozpoczęła się we wrześniu 2020 roku. Do opieki wytchnieniowej w pierwszej kolejności kierowane są rodziny z dziećmi, korzystające ze wsparcia asystenta rodziny oraz rodziny, w których rodzice zrezygnowali z pracy zawodowej w związku z opieką nad dzieckiem z niepełnosprawnościami.

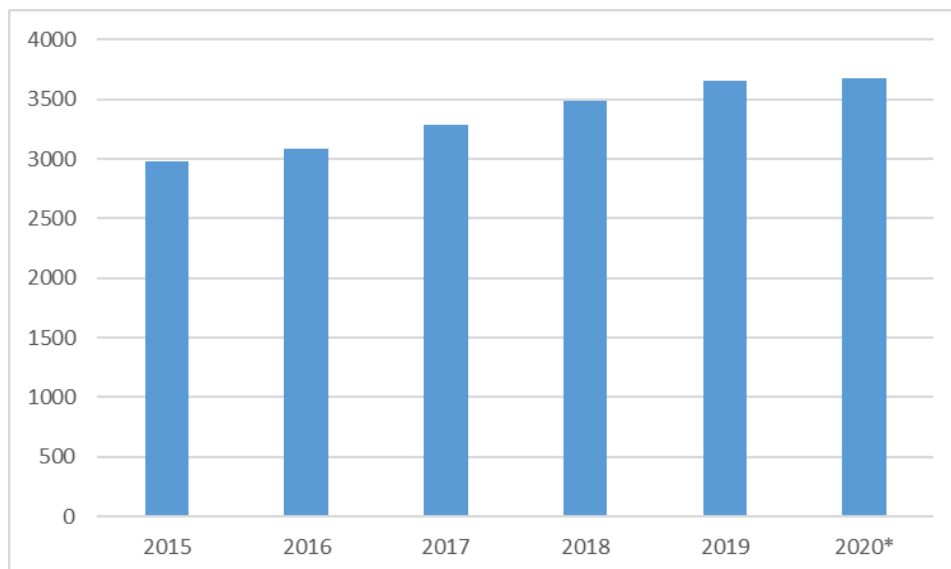
1.4.2. Działalność Zespołu Opieki Zdrowotnej w Świętej Katarzynie w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym

Jednostką organizacyjną gminy Siechnice powołaną do udzielania świadczeń zdrowotnych mieszkańcom jest Zespół Opieki Zdrowotnej w Świętej Katarzynie. Zespół składa się z dwóch placówek zlokalizowanych w Świętej Katarzynie i Siechnicach. Oferują one świadczenia finansowane z NFZ w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz świadczenia w ramach poradni specjalistycznych: chirurgii urazowo-ortopedycznej, ginekologiczno-położniczej, laryngologicznej, neurologicznej, okulistycznej, rehabilitacyjnej oraz stomatologicznej. Dodatkowo w ramach programu gminnego funkcjonuje poradnia chirurgiczna. W zespole działa laboratorium analityczne, pracownia RTG i dział rehabilitacji świadczący zabiegi z zakresu fizjoterapii. ZOZ świadczy usługi pielęgniarstwa opieki długoterminowej dla obłożnie i przewlekle chorych pacjentów przebywających w domu, którzy nie wymagają opieki szpitalnej.

Liczba seniorów zadeklarowanych do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w ZOZ w Świętej Katarzynie systematycznie rośnie – z 2 976 osób w 2015 roku do 3 677 osób w roku 2020 (wykres 22.). Liczba porad udzielanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej osobom w wieku 60 lat i więcej spadła, wzrosła natomiast liczba porad specjalistycznych (tabela 11.).

Wykres 22. Liczba osób 60+ zadeklarowanych do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w ZOZ w Świętej Katarzynie

*stan na 30.06.2020

Źródło: ZOZ w Świętej Katarzynie.

Tabela 11. Liczba porad udzielonych pacjentom 60+

Rok	Liczba porad specjalistycznych	Liczba porad lekarza POZ
2015	5903	32100
2016	5766	33352
2017	5563	32277
2018	5292	29183
2019	5300	26288
2020*	1735	9147

* do 30.06.2020 r.

Źródło: ZOZ w Świętej Katarzynie.

W Zespole Opieki Zdrowotnej w Świętej Katarzynie pacjenci mogą skorzystać także z rehabilitacji. Liczba zabiegów rehabilitacyjnych udzielanych w ostatnich latach pacjentom w wieku 60+ spadła (tabela 12.).

Tabela 12. Liczba zabiegów rehabilitacyjnych dla pacjentów 60+

Rok	Liczba zabiegów
2015	30343
2016	33586
2017	28339
2018	25935
2019	26288
2020	8901

* do 30.06.2020 r.

Źródło: ZOZ w Świętej Katarzynie.

ZOZ w Świętej Katarzynie realizuje wsparcie osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności zgodnie z ustawą z dnia 9 maja 2018 roku o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności. Osoby objęte pomocą mogą korzystać poza kolejnością z wizyt lekarskich, mają również możliwość korzystania z pielęgniarskiej opieki długoterminowej i zabiegów rehabilitacyjnych w ramach indywidualnej pracy z pacjentem. Liczbę osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i udzielonych im zabiegów rehabilitacyjnych zestawiono w tabeli 13.

Tabela 13. Liczba zabiegów rehabilitacyjnych dla pacjentów 60+ ze znacznym stopniem niepełnosprawności

Rok	Liczba pacjentów	Liczba zabiegów
2018	4	110
2019	27	927
2020*	17	307

* do 30.06.2020 r.

Źródło: ZOZ w Świętej Katarzynie.

Poza ofertą Zakładu Opieki Zdrowotnej w Świętej Katarzynie na terenie Gminy Siechnice świadczeń finansowanych ze środków NFZ udziela także Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej LAR-MED Janina Koźmińska z Siechnic. Na terenie gminy działa także placówka całodobowej opieki – Zakład Opiekuńczo-Leczniczy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Pasterek od Opatrzności Bożej Dom Generalny ze Świętej Katarzyny, gdzie pobyt finansowany jest ze środków NFZ. Oczywiście mieszkańcy gminy korzystają również z szerokiej oferty opieki zdrowotnej finansowanej w ramach NFZ oraz prywatnej we Wrocławiu, a także w Oławie.

1.4.3. Działalność Centrum Kultury w Siechnicach w obszarze aktywizacji seniorów i osób niepełnosprawnych

Centrum Kultury w Siechnicach jest jednostką gminy Siechnice, która powstała i działa z myślą o rozpowszechnianiu kultury wśród społeczności gminnej. Struktura Centrum Kultury w Siechnicach obejmuje sześć placówek bibliotecznych, w których mieszczą się 62 083 książki, 453 audiobooki oraz 1518 czasopism. Przyjazna atmosfera i różnorodność dostępnej literatury oraz systematycznie pojawiające się nowości mają zachęcić do czytelnictwa i rozwijać pasje. Centrum Kultury w swoich klubach i świetlicy proponuje zajęcia sekcyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wydarzenia kulturalne. W strukturze Centrum Kultury działają kluby i świetlice:

- Relaks w Siechnicach;
- Tęcza w Świętej Katarzynie;
- Słońce w Radwanicach;
- Kuźnia w Żernikach Wrocławskich;
- Świetlica w Iwinach;

oraz biblioteki w: Siechnicach – dział dla dzieci i dorosłych, Świętej Katarzynie, Radwanicach, Żernikach Wrocławskich, Kotowicach i Groblicach. Budynek Centrum Kultury są częściowo przystosowane dla osób z ograniczeniami w poruszaniu się – w Siechnicach, Żernikach Wrocławskich i Iwinach są podjazdy na poziom parteru, w Kotowicach jest dźwig umożliwiający dostanie się na poziom parteru, w Świętej Katarzynie jest podjazd i winda, zaś w Klubie Słońce w Radwanicach podjazd rampowy.

Kluby, świetlica i biblioteki nastawione są na upowszechnianie kultury wśród wszystkich mieszkańców gminy i włączenie różnych grup społecznych, stąd kategorie osób niepełnosprawnych i starszych najczęściej nie są wyodrębniane w sposób specjalny. Oferta kierowana jest do dzieci, młodzieży i dorosłych, a z każdej z nich mogą korzystać osoby niepełnosprawne. Z oferty sekcji dla dorosłych korzystają osoby starsze, ale najczęściej nie są one zamknięte i ograniczone wyłącznie dla seniorów. Również osoby niepełnosprawne mają możliwość korzystania z oferty adekwatnej dla swojej grupy wiekowej, potrzeb oraz preferencji.

W przypadku statystyk bibliotecznych możliwe jest wyodrębnienie kategorii osób starszych korzystających z bibliotek. Na przestrzeni lat 2015-2019 obserwujemy wzrost liczby seniorów – czytelników (tabela 14.). Jednocześnie zwrócić należy uwagę na znacząco wyższą intensywność czytelniczą osób starszych, czego nie oddaje prosta statystyka liczbowa – osoby starsze dużo częściej korzystają z bibliotek i wypożyczają więcej książek niż przeciętni czytelnicy. Na bieżąco zakupywane są książki i audiobooki przeznaczone dla osób starszych oraz specjalne pozycje dla osób słabowidzących. W księgozbiorze Biblioteki znajdują się książki drukowane większą czcionką z Serii Dużych Liter.

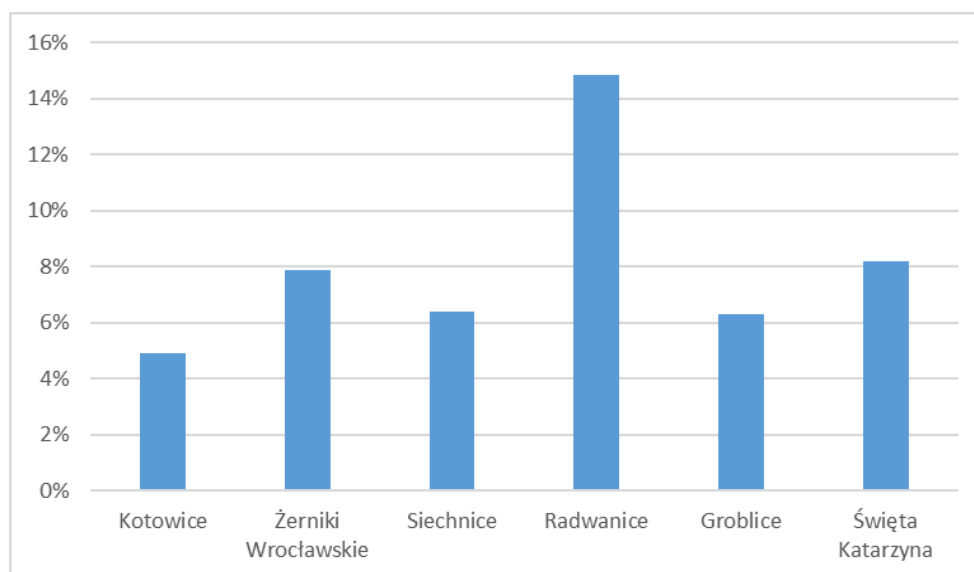
Tabela 14. Zestawienie czytelników 60+

Biblioteki:	Kotowice	Żerniki Wrocławskie	Siechnice	Radwanice	Groblice	Święta Katarzyna
2015	18	20	114	80	18	brak danych
2016	18	35	110	91	28	37
2017	10	34	121	83	29	43
2018	19	36	120	90	29	47
2019	16	42	132	96	36	54

Źródło: Centrum Kultury w Siechnicach.

Odsetek osób starszych wśród czytelników jest najwyższy w Radwanicach, zaś najniższy w Kotowicach. W pozostałych miejscowościach utrzymuje się na podobnym poziomie (wykres 23.).

Wykres 23. Udział osób 60+ wśród ogółu czytelników w 2019 roku

Źródło: Centrum Kultury w Siechnicach.

Działalność edukacyjna bibliotek w dużej mierze nakierowana jest na dzieci i młodzież, ale placówki te organizują również spotkania autorskie, wystawy, wernisaże i warsztaty dla osób dorosłych oraz organizują działania kierowane *stricte* do osób starszych o charakterze jednorazowym i cyklicznym. Do stałych działań realizowanych przez placówki biblioteczne z myślą o seniorach należą:

- Spotkania członków Dyskusyjnego Klubu Książki „O książkach przy kawie” –spotkania odbywają się regularnie w Żernikach Wrocławskich, Siechnicach i Świętej Katarzynie;
- Akademia umysłu – zajęcia kierowane do seniorów oparte o specjalną platformę umożliwiającą prowadzenie zajęć wspomagających pamięć, koncentrację, zapewniających trening intelektualny;
- Wolontariat „Internet łączy pokolenia”, w ramach którego uczniowie klas ósmych pomagają seniorom w obsłudze smartfonu, laptopa itp.;
- Wystawy fotograficzne w placówkach w Radwanicach i Groblicach – odbywają się cyklicznie od wielu lat i cieszą dużym zainteresowaniem osób starszych;
- Cykl spotkań „Podróże naszych czytelników” z Anną Hajduk, kierowany również do osób starszych, dla których wyjazd do Azji, czy w Himalaje nie jest możliwy do realizacji;
- Wystawa prac Klubu rękodzieła;
- Inicjatywy czytelnicze, takie jak: Ogólnopolskie Czytanie Jeźycjady (wielopokoleniowe czytanie fragmentów książek), warsztaty „Seniorzy dzieciom” w ramach Międzynarodowego dnia Książki dla Dzieci, Narodowe Czytanie – coroczne czytanie wybrane dzieł;
- Spotkania autorskie.

Przykładem działania jednorazowego, nakierowanego na osoby starsze może być realizacja w 2019 roku projektu „O finansach w ...bibliotece”, którego założeniem było zwiększenie u osób powyżej 50. roku życia, mieszkających na terenach wiejskich i w małych miastach, umiejętności niezbędnych do poruszania się w świecie finansów i korzystania z bankowości elektronicznej. Projekt był realizowany z Narodowym Bankiem Polskim w ramach edukacji ekonomicznej.

Kluby oraz świetlica prowadzą bardzo szeroką działalność kulturalną, obejmującą organizację różnego typu wydarzeń: imprez plenerowych, koncertów, konkursów, turniejów, wycieczek i warsztatów, w tym o charakterze cyklicznym. W wydarzeniach przeznaczonych dla osób dorosłych biorą udział seniorzy, jednak w większości przypadków zajęcia nie są zawężane wyłącznie do seniorów, a osoby starsze nie są wyodrębniane w statystykach jako osobna kategoria korzystających.

Centrum Kultury oferuje także seniorom możliwość realizowania aktywności we własnym gronie. W poszczególnych klubach aktywnie działają organizacje nastawione na osoby starsze:

- „Aktywni 50+” w Klubie Relaks w Siechnicach;
- Klub Seniora „Sami Swoi” w Klubie Słońce w Radwanicach;
- Klub Seniora „Wrzos” w Klubie Kuźnia w Żernikach Wrocławskich.

W ramach Centrum Kultury funkcjonują również dwa zespoły śpiewacze: „Sami Swoi” oraz „Wrzos”, które skupiają głównie osoby starsze. Dodatkowo w styczniu 2020 roku powstało Stowarzyszenie Aktywni Seniorzy Gminy Siechnice, mające swoją siedzibę w Centrum Kultury w Siechnicach.

Grupa „Aktywni 50+” działa w Klubie Relaks w Siechnicach od 2018 roku, a jej spotkania odbywają się kilka razy w miesiącu. Istotnym elementem aktywności grupy jest gimnastyka poprzez taniec i zajęcia psychofizyczne, które usprawniają umysł i ciało, jak również są okazją do spędzenia czasu we wspólnym towarzystwie. Kilka razy w roku członkowie „Aktywni 50+” odbywają się wyjazdy do Wrocławia, podczas których uczestniczą w różnorodnych wydarzeniach kulturalnych lub odwiedzają muzea. W ramach działalności grupy organizowane są Międzypokoleniowe Wieczory Taneczne, które integrują środowisko seniorów z młodszymi mieszkańcami Siechnic. „Aktywni 50+” biorą czynny udział w jarmarkach i dożynkach prezentując swoje rękodzieło.

Klub Seniora „Sami Swoi” działa przy Klubie Słońce w Radwanicach od 2017 roku. Jego celem jest umożliwienie kontaktów towarzyskich oraz aktywnego spędzenia czasu wolnego dla ludzi starszych. Program spotkań obejmuje prelekcje podróżnicze, spotkania z ludźmi kultury, czynny udział w imprezach kulturalnych proponowanych przez Centrum Kultury, wycieczki krajowe i zagraniczne, ogniska, rodzinne grillowanie, zabawy biesiadne

i tematyczne oraz spotkania towarzyskie. Niektórzy Klubowicze należą także do zespołu śpiewaczego „Sami Swoi”, a także uczestniczą w zajęciach ogólnousprawniających.

Zespół śpiewaczy „Sami Swoi” działa przy Klubie Słońce w Radwanicach od 2012 roku. Zespół występuje na uroczystościach gminnych oraz poza granicami gminy. Bierze udział w konkursach i przeglądach muzycznych, otrzymał wiele nagród i wyróżnień.

Klub Seniora „Wrzos” oraz zespół śpiewaczy „Wrzos” działające przy Klubie Kuźnia w Żernikach Wrocławskich nie prowadzą osobnych działań, spotykają się razem i wspólnie prowadzą swoją aktywność. Zespół śpiewaczy „Wrzos” został założony w 2000 roku. Od 2015 roku zespół występuje w strojach śląskich – rozbarskich. Czynn timer uczestniczy w życiu Gminy i Parafii, swoimi występami uświetnia spotkania patriotyczne, opłatkowe i kresowe. Uczestników zespołu łączy wspólna pasja śpiewania, której celem jest kontynuacja muzyki ludowej, tradycji i zwyczajów naszych przodków. Aktywność klubu koncentruje się na cotygodniowych wspólnych spotkaniach, realizacji inicjatyw własnych oraz organizacji zabaw i wieczorków dla mieszkańców przy wsparciu Centrum Kultury.

Najważniejsze imprezy plenerowe, koncerty, wystawy, warsztaty i inne działania zrealizowane w 2019 roku, skierowane do osób dorosłych, w których brali udział także seniorzy zestawiono w tabeli 15. Na jej podstawie widać, że oferta kulturalna jest szeroka i każdy może wybrać interesującą formę aktywności. W tabeli 16. zaprezentowano wykaz cyklicznych zajęć dla osób dorosłych w klubach i świetlicach, z których również korzystają osoby starsze. Z myślą o seniorach zaprojektowane zostały zajęcia Aktywni 50+ o charakterze psychofizycznym, a także zajęcia sportowe: jogi, tańca i stretchingu oraz sekcja rękodzieła. W Żernikach Wrocławskich w ramach Aktywnych 50+ od września 2019 roku wdrożono nowe zajęcia luz w głowie i ciele.

Tabela 15. Działania Centrum Kultury – imprezy, koncerty, warsztaty, wystawy, wyjazdy i inne wydarzenia dla dorosłych zorganizowane w 2019 roku

Klub	Imprezy, koncerty, warsztaty, wystawy, wyjazdy	Liczba uczestników
Relaks Siechnice	Dni Siechnic 2019. Coroczne obchody Dni Siechnic	ok. 1500
	Wycieczka zespołu śpiewaczego „Kantata” do Uniejowa	19
	Wystawa stała prezentująca prace dorosłych powstałe na zajęciach z różnych sekcji CK	50
	Wystawa fotografii z okazji 25-lecia zespołu „Kantata” kwiecień	60
	Wystawa Prac Karola Draba. Wystawa rysunków i malarstwa z sekcji dla dorosłych plastycznej Ewy Maszczyk	20
	„Elektroforma”. Wystawa jest efektem warsztatów dla młodzieży prowadzonych przez Pawła Mildnera	30
	Wystawa prac uczestników sekcji plastycznej Natalii Miszczyszyn	25
	Otwarcie roku kulturalnego – Kabaret Jurki	180
	Bal Aktywni 50 + – integracyjny bal karnawałowy	50
	Konkurs straży pożarnej – wystawa prac uczniów szkół Gminy Siechnice	ok. 80
	Polka 50 + kurs kosmetyczny dla senierek	20
	25-lecie Kantaty – koncert Jubileuszowy zespołu dla mieszkańców	35
	Wietrzenie Szaf – cykliczne działania seniorów na targowisku miejskim wymiana ubrań, kiermasz książek i rękodzieła itp.	300
	Jarmark Wielkanocny (warsztaty wielkanocne)	400
	Integracyjny Wieczorek Taneczny dla Seniorów	ok. 40
	Koncert w ramach festiwalu Nad wodą śpiewanie (międzypokoleniowe warsztaty wokalne)	20
	Spotkanie aktorskie z Januszem Chabiorem	20
	Festiwal Aktorstwa Filmowego	ok. 1500
	Warsztaty prawne dla seniorów I	25
	Warsztaty prawne dla seniorów II	25
	Warsztaty prawne dla seniorów III	25
	Spotkanie autorskie z Joanną Mielewczyk	30
	Warsztaty prawne dla seniorów IV	25
	Warsztaty prawne dla seniorów V	20
	Warsztaty prawne dla seniorów VI	25
	Słońce Radwanice	Koncert Noworoczny. Koncert kolęd i pastorałek oraz znanych i lubianych utworów w wykonaniu Pawła Wenderskiego
Dzień Kobiet nie tylko dla Pań. XII edycja spotkań z okazji Dnia Kobiet		85
Koncert w wykonaniu Janusza Cedro – muzyka, kompozytora, aranżera, reżysera, managera i producenta muzycznego		34
Bal Karnawałowy dla Seniorów		54
Bal seniora dla mieszkańców gminy. Coroczny wybór Seniora Roku		50
Andrzejki dla mieszkańców		70
Warsztaty renowacji mebli		12
Zwiedzanie Wrocławia z przewodnikiem Elżbietą Tokarz (Klub Seniora Sami Swoi oraz mieszkańcy Radwanic)		28
Lwów i okolice (Klub Seniora Sami Swoi oraz mieszkańcy Radwanic)		36
Wycieczka do Szklarskiej Poręby dla Klubu Seniora Sami Swoi, mieszkańców Radwanic oraz seniorów z Siechnic i Świętej Katarzyny		40
Rodzinne Grillowanie. Spotkanie członków Klubu Seniora Sami Swoi z ich rodzinami i seniorami z gminy		60
Grzybobranie okolice Twardogóry		45

Tęcza Święta Katarzyna	Dźwiękokolędowanie. Anna Szul przy akompaniamencie pianina wraz z dziećmi z swojej sekcji „Dźwiękodzięło”	135
	Koncert z okazji Dnia Kobiet	60
	Koncert Wiosenny – Dźwiękowiosna. Sekcja Dźwiękodzięła Anny Szul	75
	Dożynki 2019. Coroczne obchody Dożynek Gminnych	ok. 1500
	„A jednak po nas coś zostanie” - Zaduszki muzyczno-poetyckie. Spotkanie poświęcone wspomnieniu osób zmarłych, związanych z działalnością kulturalno-oświatową miejscowości i seniorów	48
	Wystawa, Kiermasz, Koncert Kolęd Bożonarodzeniowych. Wystawa prac artystów-instruktorów sekcji CK, kiermasz prac wykonanych przez dzieci, wystawa prac malarstwa dla dorosłych, kiermasz rękodzięła lokalnych wystawców	150
	Renowacja Mebli. Projekt LGD Lider a4, uczestnicy mieli okazję dać nowe życie starym meblom	10
	Autorska wystawa prac malarskich Małgorzaty Grzebyk	83
	Wystawa prac Barbary Witowskiej. Wystawa prac malowanych na szkłe, obrazów, obrazków dla dzieci, lamp witrażowych, kartek okolicznościowych	153
	Warsztaty – namaluj Wielkanoc na szkłe. Cykl dwóch warsztatów malowania na szkłe – kartki, ozdoby, obrazki z motywami świątecznymi	30
	Warsztaty – jajeczka, baranki, zajązki ... też mogą być z piernika. Warsztaty piernikowe – rodzinna zabawa przy wyrabianiu, wypiekaniu, ozdabianiu jajek, zajązzków, baranków świątecznych z pierników	50
	Warsztaty robienia palm wielkanocnych – warsztaty, których tematem są palmy. Zajęcia dedykowane są dla dorosłych i dzieci prowadzone przez Panią Izabellę z lokalnej kwaciarni „Stary Kwietnik”	28
	W kolorach dyni – warsztaty: jesienne wspólne rodzinne gotowanie, połączone z wykonaniem ozdób Halloween.	35
	Warsztaty Florystyczne- na świąteczny stół Po co kupować dekoracje?	35
Kuźnia Żerniki Wrocławskie	Prelekcja z Dzielnicy dla seniorów. Jak unikać oszustw, unikanie kradzieży	20
	Spotkanie z dietetykiem. Robienie sałatki i ciasteczek	10
	Wieczór kolęd Rada osiedla. Wieczór kolęd dla mieszkańców, występ dzieci ze szkoły podstawowej i zespołu śpiewaczego „Wrzos”	80
	Zabawa karnawałowa. Zabawę organizował Klub Seniora dla mieszkańców	60
	Zabawa andrzejkowa. Zabawę organizował Klub Seniora dla mieszkańców	56
	Zabawa sylwestrowa. Zabawę organizował Klub Seniora dla mieszkańców	74
Świetlica Iwiny	Wieczór kolęd Rada osiedla. Wieczór kolęd dla mieszkańców, i zespołu śpiewaczego „Wrzos”	80
	Zabawa andrzejkowa. Zabawę organizowała Rada Sołecka i CK dla mieszkańców	56
	Zabawa sylwestrowa dla mieszkańców.	74
	Prelekcja z Dzielnicy dla seniorów. Jak unikać oszustw, unikanie kradzieży	20
	Spotkanie z dietetykiem. Robienie sałatki i ciasteczek	10

Źródło: Centrum Kultury w Siechnicach.

Tabela 16. Zajęcia cykliczne dla dorosłych realizowane w Centrum Kultury w 2019 roku

Klub	Zajęcia	Liczba grup	Liczba uczestników ogółem w ciągu roku	W tym powyżej 60. roku życia
Relaks Siechnice	Joga	1	320	0
	Teatr	1	240	0
	Kółko twórcze	1	280	7
	Joga dla mam z dziećmi	1	324	0
	Joga dla 50+	1	720	24
	Taniec 50+	1	600	20
	Zespół muzyczny „Kantata”	1	640	16
	Stretching	1	288	0
Tęcza Święta Katarzyna	Ceramika dorośli	2	330	4
	Zumba dorośli	1	291	3
	Rękodzieło	1	134	5
	Brydż	1	38	6
	Joga	1	868	3
	Zdrowy kręgosłup	1	452	7
	Aerobik	1	459	0
	Karate	1	236	3
Malarstwo dla dorosłych	1	111	3	
Słońce Radwanice	Aerobik	1	298	0
	Stretching	1	294	0
	Gongi	1	57	29
	Ogólnousprawniająca	1	588	14
	Taniec towarzyski	1	327	0
	Zespół śpiewaczy	1	229	14
	Klub Seniora	1	282	48
Kuźnia Żerniki Wrocławskie	Zumba	1	133	2
	Joga	1	348	1
	Tenis	1	332	0
	Klub Seniora	1	376	15
	Rękodzieło	1	289	10
	Aktywni 50+	1	22	7
Świetlica Iwny	Stretching	1	107	0
	Zumba	1	133	2
	Joga	1	348	1
	Tenis	1	332	0
	Klub Seniora	1	376	15
	Rękodzieło	1	289	10
	Aktywni 50+	1	22	7
Stretching	1	107	0	

Źródło: Centrum Kultury w Siechnicach.

Centrum Kultury realizuje również działania dla seniorów włączając się w projekty zewnętrzne. W 2019 roku ramach projektu realizowanego przez LGD Lider A4 zespoły śpiewacze „Sami Swoi” i „Kantata” wzięły udział w Festiwalu 4 Żywiołów w Domaniowie, gdzie

zaprezentowały się również sekcje Centrum Kultury w zakresie rękodzieła, ceramiki i malarstwa dorosłych. Seniorzy brali również udział w konkursie „Kulinarny Powiat Wrocławski” – w edycji z 2019 roku działania zorganizowane zostały razem z Centrum Kultury na targowisku miejskim w Siechnicach.

Centrum Kultury stara się uważnie przyglądać seniorom, by odpowiadać na ich potrzeby, dlatego oferta dla osób starszych budowana jest na bieżąco w oparciu o sugestie uczestników. Kluby i świetlice tworzą ramy dla aktywności i samoorganizacji seniorów, wspierają grupy seniorów, umożliwiają współpracę międzyinstytucjonalną, międzypokoleniową, wymianę doświadczeń oraz prowadzą prace na rzecz zmiany wizerunku osoby starszej i sposobu myślenia o starości.

1.4.4. Działalność Powiatu Wrocławskiego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Osoby starsze i niepełnosprawne mogą korzystać również ze wsparcia innych instytucji publicznych, w tym położonych poza Gminą Siechnice. Duże znaczenie, szczególnie w przypadku osób niepełnosprawnych, ma aktywność instytucji powiatowych – Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Przy Staroście Powiatu Wrocławskiego działa Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, która jest organem opiniodawczo-doradczym. Do zakresu działania Powiatowej Rady należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, a także opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych. W skład Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Powiatu Wrocławskiego w kadencji 2020-2024 wchodzi kierownik GOPS w Siechnicach Joanna Bryłkowska-Hehn.

Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności działa przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej we Wrocławiu i obejmuje zasięgiem swego działania powiat

grodzki – Wrocław i powiat ziemski wrocławski. Mieszkańcy Gminy Siechnice mogą zwrócić się do zespołu o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności, zaś w przypadku jego uzyskania mogą ubiegać się o legitymację osoby niepełnosprawnej, a także – jeśli spełniają odpowiednie kryteria – o kartę parkingową dla osoby niepełnosprawnej.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu wydaje orzeczenie o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia lub o stopniu niepełnosprawności. Wskazuje również na przyczyny niepełnosprawności, do których należą:

- 01-U – upośledzenie umysłowe;
- 02-P – choroby psychiczne;
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O – choroby narządu wzroku;
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu;
- 06-E – epilepsja;
- 07-S – choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08-T – choroby układu pokarmowego;
- 09-M – choroby układu moczowo-płciowego;
- 10-N – choroby neurologiczne;
- 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Liczba orzeczeń wydawanych dla mieszkańców Gminy Siechnice przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu w ostatnich latach systematycznie rośnie. W 2019 roku wydano 140 orzeczeń, w tym 37 dla osób do 16 roku życia, 36 o znacznym stopniu niepełnosprawności, 45 o stopniu umiarkowanym i 59 o stopniu lekkim. W przypadku osób do 16 roku życia dominują orzeczenia związane z zaburzeniami głosu, mowy i chorobami słuchu, chorobami neurologicznymi, innymi schorzeniami (w tym endokrynologicznymi, metabolicznymi, zaburzeniami enzymatycznymi, chorobami zakaźnymi i odzwierzęcymi, zeszpeceniami, chorobami układu krwiotwórczego) oraz całościowymi zaburzeniami rozwojowymi. W odniesieniu do osób dorosłych główną przyczyną

niepełnosprawności jest upośledzenie narządu ruchu, a do wiodących przyczyn należą również choroby układu oddechowego i krążenia oraz choroby neurologiczne (tabela 17.).

Tabela 17. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane dla mieszkańców Gminy Siechnice przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu

Orzeczenie o niepełnosprawności	2017	2018	2019
Orzeczenie o niepełnosprawności ogółem	84	126	140
Orzeczenie o niepełnosprawności do 16 roku życia	34	33	37
Orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności	11	21	36
Orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	34	46	45
Orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności	39	59	59
Według przyczyn niepełnosprawności u osób do 16 roku życia:			
01-U	1	2	2
02-P	1	0	1
03-L	8	5	8
04-O	2	1	0
05-R	4	1	5
06-E	4	1	2
07-S	0	7	3
08-T	1	1	1
09-M	0	1	2
10-N	6	6	5
11-I	7	6	7
12-C	7	7	8
Orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności według przyczyn niepełnosprawności:			
01-U	2	0	4
02-P	2	6	4
03-L	0	1	0
04-O	0	3	4
05-R	2	3	5
06-E	0	0	0
07-S	1	5	7
08-T	0	1	3
09-M	1	0	5
10-N	7	9	14
11-I	2	1	3
12-C	0	1	0
Orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności według przyczyn niepełnosprawności:			
01-U	4	2	3
02-P	5	1	6
03-L	3	3	3
04-O	1	4	1
05-R	12	14	16
06-E	0	1	0
07-S	8	7	7
08-T	0	2	0

09-M	4	7	8
10-N	4	10	6
11-I	0	1	3
12-C	2	0	0
Orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności według przyczyn niepełnosprawności:			
01-U	0	0	0
02-P	3	3	5
03-L	1	2	4
04-O	1	2	1
05-R	18	18	27
06-E	5	7	5
07-S	9	14	15
08-T	2	1	3
09-M	0	4	6
10-N	6	9	11
11-I	4	5	11
12-C	0	0	0

* W jednym orzeczeniu mogą być max. 3 symbole przyczyn niepełnosprawności.

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu jest jednostką organizacyjną Powiatu Wrocławskiego, która realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji zawodowej oraz społecznej osób niepełnosprawnych czy przeciwdziałania przemocy w rodzinie i obejmuje zasięgiem swoich działań mieszkańców Gminy Siechnice. W PCPR funkcjonuje Dział wsparcia osób niepełnosprawnych i seniorów z wyodrębnionym Zespołem ds. osób niepełnosprawnych i to on realizuje działania na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne, posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, mogą w PCPR korzystać ze wsparcia w postaci dofinansowania do: uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, podjęcia działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej przez osoby niepełnosprawne, a także usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika. Osoby niepełnosprawne mogą korzystać także z warsztatów terapii zajęciowej. PCPR realizuje pilotażowy program „Aktywny samorząd”, finansowany ze środków PFRON, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Powiat

Wrocławski wspiera również organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych. Realizowane działania oraz liczba osób objętych wsparciem zostały zestawione w tabelach 18. i 19.

Tabela 18. Liczba niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Siechnice korzystających ze wsparcia PCPR

Zadanie	2017	2018	2019
Turnusy rehabilitacyjne	0	12	4
Sprzęt rehabilitacyjny	1	2	1
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	20	19	15
Likwidacja barier architektonicznych	0	0	2
Likwidacja barier w komunikowaniu się	0	2	6
Likwidacja barier technicznych	3	0	0
Sport, kultura, rekreacja i turystyka	1 organizacja pozarządowa (wsparcie 40 osób)	1 organizacja pozarządowa (wsparcie 40 osób)	1 organizacja pozarządowa (wsparcie 40 osób)
Uczestnictwo w WTZ na terenie Wrocławia	5	5	7
Umieszczenie w DPS	0	0	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu.

Tabela 19. Liczba niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Siechnice korzystających z programu „Aktywny samorząd”

Zadanie	2017	2018	2019
Moduł I. Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (Obszar A, Zadanie 1)	0	0	1
Moduł I. Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (Obszar B, Zadanie 1)	0	1	0
Moduł I. Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania (Obszar B, Zadanie 2)	0	1	0
Moduł I. Pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (Obszar C, Zadanie 3)	0	1	1
Moduł I. Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (Obszar C, Zadanie 4)	1	0	0
Moduł II. Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	2	3	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu.

W strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu funkcjonuje Powiatowy Klub Seniora w Kątach Wrocławskich, który rozpoczął swoją działalność dnia 1 marca 2019 roku. Klub finansowany jest ze środków własnych Powiatu Wrocławskiego oraz dotacji z budżetu państwa w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020.

Jego działania skierowane są do mieszkańców Powiatu Wrocławskiego, którzy ukończyli 60 lat i są nieaktywni zawodowo. Stanowi formę wsparcia dziennego, ma 30 miejsc. Klub prowadzi zajęcia o charakterze kulturalnym, prozdrowotnym, rekreacyjnym, edukacyjnym i integracyjnym. Ukierunkowany jest na motywowanie seniorów do czynności samopomocowych, tworzenie nowych więzi, przeciwdziałanie marginalizacji i rosnącej przepaści międzypokoleniowej oraz na podejmowanie przez osoby starsze aktywności twórczej, kulturalnej i społecznej. Pobyt i zajęcia realizowane w ramach działalności klubu są dobrowolne i nieodpłatne. Z oferty Powiatowego Klubu Seniora nie korzysta i nie korzystał żaden mieszkaniec Gminy Siechnice. Bariera jest odległość pomiędzy miejscowościami Gminy Siechnice a Kątami Wrocławskimi oraz problemy z dojazdem.

Powiat Wrocławski prowadzi Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kątach Wrocławskich, który jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w przystosowaniu do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Tu, podobnie jak w przypadku Klubu Seniora, nie ma korzystających z Siechnic, a barierą w korzystaniu jest odległość i problem z dojazdem.

Na terenie Powiatu Wrocławskiego w Małkowicach (gmina Kąty Wrocławskie) funkcjonuje Warsztat Terapii Zajęciowej, prowadzony przez Caritas Archidiecezji Wrocławskiej (posiadający dodatkowo filię w Dobroszowie Oleśnickim), a także Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych – Dom Opieki św. Józefa Caritas Archidiecezji Wrocławskiej, który jest placówką pobytu stałego, przeznaczoną dla 35 osób przewlekle somatycznie chorych, które wymagają opieki całodobowej. Mieszkańcy Gminy Siechnice korzystają z WTZ we Wrocławiu, nikt nie korzysta z placówki w Małkowicach. Natomiast w DPS w Małkowicach od 2019 roku umieszczona jest jedna osoba z Gminy Siechnice.

Szeroką ofertę wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych świadczą instytucje opiekuńcze i wspierające zlokalizowane na terenie miasta Wrocław, a ze względu na bliskość i dobry dojazd mieszkańcom Gminy Siechnice łatwiej skorzystać z oferty zlokalizowanej we Wrocławiu niż np. w Kątach Wrocławskich.

1.4.5. Działalność Komisariatu Policji w Siechnicach na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Działania na rzecz wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych realizują w ramach swoich zadań dzielnicowi z Komisariatu Policji w Siechnicach. W szczególności prowadzą pomoc seniorom, którzy zostali oszukani na tzw. legendę oraz realizują w tym zakresie działalność profilaktyczną. Dzielnicowi organizują spotkania w budynku Urzędu Miasta, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz w świetlicach wiejskich w ramach profilaktyki przestępstw dokonywanych na seniorach. Uwrażliwienie seniorów na występujące oszustwa pozwala wzmocnić ich czujność i zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia przestępstwa. Dodatkowo, w ramach wykonywania codziennych obowiązków służbowych, wszyscy dzielnicowi z Komisariatu Policji w Siechnicach podczas obchodu prowadzą rozmowy z seniorami przekazując im informacje odnośnie prawidłowego zachowania w związku z możliwymi próbami dokonywania przestępstw na seniorach. Seniorom przekazywane są ulotki profilaktyczne w ramach akcji „Seniorze Nie Daj Się”, natomiast plakaty informujące o problemie umieszczane są w miejscach gromadzenia się seniorów takich, jak: placówki pocztowe, placówki bankowe, większe sklepy wielobranżowe lub osiedlowe. Materiały profilaktyczne są również przekazywane sołtysom oraz proboszczom w lokalnych parafiach, którzy codziennie mają kontakt z seniorami. Działania profilaktyczne realizowane są również w domach pomocy społecznej. Dodatkowo Policja przekazała do Urzędu Miasta, GOPS oraz domów pomocy społecznej spot filmowy przygotowany przez Wydział Prewencji KWP we Wrocławiu „4 Zasady Dolnoślązaka”. Realizacja tych działań umożliwi dotarcie do jak największej liczby osób i podniesienie poziomu świadomości seniorów.

Seniorzy i osoby niepełnosprawne mogą również liczyć na wsparcie Policji w przypadku przemocy w rodzinie. W 2019 roku Policja prowadziła 4 postępowania dotyczące znęcania się fizycznego lub psychicznego w rodzinach z udziałem seniorów, zaś w okresie styczeń – listopad 2020 roku – 5 postępowań.

1.4.6. Organizacje pozarządowe i podmioty prywatne aktywne w sferze wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych

Na terenie Gminy Siechnice działają organizacje pozarządowe aktywizujące oraz wspierające osoby starsze i niepełnosprawne. Mieszkańcy korzystają również w oferty organizacji pozarządowych z Wrocławia.

Wśród podmiotów istotnych z perspektywy aktywizacji i wsparcia seniorów wskazać należy na: Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych w Siechnicach, Stowarzyszenie Instytut Edukacyjno-Badawczy, Koło Gospodyń Wiejskich w Smardzowie oraz Stowarzyszenie Aktywni Seniorzy Gminy Siechnice.

Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych w Siechnicach od 1998 roku działa w zakresie organizacji czasu wolnego seniorów oraz osób niepełnosprawnych. Stowarzyszenie stawia sobie za cel aktywność w obszarze wsparcia osób w wieku emerytalnym, osób niepełnosprawnych, prowadzenie działalności charytatywnej, działania w obszarze ochrony i promocji zdrowia, kultury i sztuki, kultury fizycznej i sportu, turystyki i krajoznawstwa, integracji społecznej oraz wolontariatu.

Stowarzyszenie Instytut Edukacyjno-Badawczy mieści się w Smardzowie i funkcjonuje od 2012 roku. Celem organizacji jest prowadzenie działalności edukacyjno-badawczej na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży, zwłaszcza w zakresie inicjowania i wspierania przedsięwzięć prowadzących do budowania społeczeństwa obywatelskiego. Stowarzyszenie realizuje projekty wspierające niepełnosprawnych, w tym dzieci i młodzież niepełnosprawną, a także adresowane do osób starszych.

Koło Gospodyń Wiejskich w Smardzowie jest dobrowolną, niezależną od administracji, samorządną, społeczną organizacją mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającą na rzecz środowisk wiejskich. Koło powstało w 2018 roku i zostało wpisane do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich. Skupia członków – kobiety oraz mężczyzn – ze Smardzowa i Żernik Wrocławskich. Koło prowadzi szeroką działalność na rzecz rozwoju społeczności lokalnej: zajmuje się gotowaniem i pieczeniem, umożliwia członkom realizację pasji, a także uczestniczy w lokalnych przedsięwzięciach i wydarzeniach, organizuje imprezy okolicznościowe oraz wspomaga działalność charytatywną.

Stowarzyszenie Aktywni Seniorzy Gminy Siechnice to najmłodsza organizacja seniorska w Siechnicach. Stowarzyszenie powstało w styczniu 2020 roku, swoją siedzibę ma w Centrum Kultury w Siechnicach. Wcześniej grupa aktywnych seniorów działała nieformalnie jako Aktywni 50+. Do celów działania Stowarzyszenia należą: wspieranie aktywności seniorów z Gminy Siechnice poprzez organizację czasu wolnego, promocja i organizacja wolontariatu na rzecz ludzi starszych, podejmowanie i rozwijanie społecznych inicjatyw na rzecz ludzi starszych, aktywizujących tę grupę, poprawa sprawności fizycznej, kondycji i zdrowia seniorów, przeciwdziałanie zachowaniom depresyjnym związanym ze starością, profilaktyka, ochrona i promocja zdrowia oraz propagowanie zachowań prozdrowotnych, a także upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. Stowarzyszenie działa od niedawna, ale zrealizowało już projekt *Jogę ćwiczymy – o odporność walczymy* finansowany przez Dolnośląski Fundusz Małych Inicjatyw, a także pozyskało środki z LGD Lider A4 na realizację projektu *Czas akwarelą malowany*.

Poza podmiotami nakierowanymi stricte na wsparcie i aktywizację osób starszych i niepełnosprawnych działalność w tym zakresie prowadzą również parafie, ochotnicze straże pożarne oraz inne organizacje pozarządowe, np. Stowarzyszenie Sportu i Rekreacji ARAWASHI, które oferuje osobom starszym możliwość udziału w zajęciach ruchowych.

Gmina Siechnice wspiera finansowo projekty organizacji pozarządowych kierowane do osób starszych i niepełnosprawnych. W ostatnich latach dofinansowania projektów uzyskały: Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych w Siechnicach, Parafia Rzymsko-Katolicka Najświętszego Serca Pana Jezusa w Żernikach Wrocławskich, Stowarzyszenie Instytut Edukacyjno-Badawczy, Ochotnicza Straż Pożarna w Siechnicach oraz Stowarzyszenie Sportu i Rekreacji ARAWASHI.

Zgodnie z informacją Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu do organizacji pozarządowych działających aktywnie na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu wrocławskiego należą następujące organizacje zlokalizowane poza Gminą Siechnice:

- Caritas Archidiecezji Wrocławskiej, Wrocław;
- Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, Kąty Wrocławskie;
- Stowarzyszenie „Krzyś – Byś Kolorowo Żył”, Kąty Wrocławskie;

- Ośrodek Leczenia Uzależnień MONAR, Milejowice;
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym „Razem łątwiej”, Czernica;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Kątach Wrocławskich;
- Fundacja Eudajmonia, Wrocław.

Tabela 20. Zadania realizowane na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych wsparte ze środków Gminy Siechnice

Rok	Organizacja/ podmiot	Projekt (zadanie)	Wysokość dofinansowania w PLN
2020	Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych w Siechnicach	„Aktywizacja i integracja seniorów i osób niepełnosprawnych”	16590
	Parafia Rzymsko-Katolicka Najświętszego Serca Pana Jezusa w Żernikach Wrocławskich	„Nikt nie musi żyć w samotności”	3000
	Stowarzyszenie Instytut Edukacyjno-Badawczy	„Klub środowiskowego wsparcia i aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych V”	25000
	Ochotnicza Straż Pożarna w Siechnicach	„Działania na rzecz aktywizacji w małej ojczyźnie seniorów, emerytów, osób niepełnosprawnych, mieszkańców Siechnic „Razem ku bezpieczeństwu””	2950
	Stowarzyszenie Sportu i Rekreacji ARAWASHI	„Aktywni i Bezpieczni Seniorzy – aktywizacyjne zajęcia ruchowe z kursem samoobrony dla mieszkańców gminy Siechnice zwłaszcza osób starszych i niepełnosprawnych”	3000
2019	Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych w Siechnicach	„Aktywizacja i integracja seniorów i osób niepełnosprawnych”	17400
	Parafia Rzymsko-Katolicka Najświętszego Serca Pana Jezusa w Żernikach Wrocławskich	„Nikt nie musi żyć w samotności”	7000
	Stowarzyszenie Sportu i Rekreacji ARAWASHI	„Zadbaj o własne bezpieczeństwo - zajęcia aktywizacyjne i samoobrony dla seniorów”	4000
2018	Stowarzyszenie Instytut Edukacyjno-Badawczy	„Aktywni seniorzy kontra Pasywni IV”	3000
	Stowarzyszenie Instytut Edukacyjno-Badawczy	„TANDEM Integracyjny Zespół Muzyczny”	7000
	Stowarzyszenie Instytut Edukacyjno-Badawczy	„Klub środowiskowego wsparcia i aktywizacja osób niepełnosprawnych IV”	10000
	Stowarzyszenie Emerytów,	„Aktywizacja i integracja seniorów i	22000

	Rencistów i Osób Niepełnosprawnych w Siechnicach	osób niepełnosprawnych”	
	Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych w Siechnicach	„Zajęcia dla osób niepełnosprawnych na ogólnodostępnej infrastrukturze wolnostojącej na otwartej przestrzeni”	4000
	Parafia Rzymsko-Katolicka Najświętszego Serca Pana Jezusa w Żernikach Wrocławskich	„Nikt nie musi żyć w samotności”	7000

Źródło: Urząd Miejski w Siechnicach.

Osoby starsze i niepełnosprawne mogą korzystać również z szerokiej oferty organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami we Wrocławiu, a także w Oławie. Niektóre projekty, finansowane ze środków gmin, są dostępne wyłącznie dla mieszkańców konkretnej gminy, ale wiele działań organizacje realizują na rzecz wszystkich potrzebujących wsparcia.

Aktywni seniorzy mogą korzystać we Wrocławiu z oferty uniwersytetów trzeciego wieku działających przy wielu wrocławskich uczelniach, m.in. Uniwersytecie Wrocławskim, Uniwersytecie Przyrodniczym, Uniwersytecie Medycznym, Uniwersytecie Ekonomicznym, AWF czy Papieskim Wydziale Teologicznym, a także prowadzonych przez organizacje pozarządowe¹⁵. Wsparcia osobom starszym udziela także działający we Wrocławiu Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

We Wrocławiu aktywnie działa wiele organizacji pozarządowych pomagających osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Działania informacyjne, szkoleniowe i projektowe prowadzi Wrocławski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, który skupia organizacje pomagające niepełnosprawnym¹⁶. Wsparcia niepełnosprawnym udzielają m.in. Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży z MPDz „Ostoja”, Fundacja „Na Ratunek Dzieciom Z Chorobą Nowotworową”, Fundacja „Promyk Słońca”, oddziały dolnośląskie Polskiego Związku Głuchych i Polskiego Związku Niewidomych, Fundacja „Opieka i Troska”, Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Zdrowia Curatus, Dolnośląskie Stowarzyszenie Aktywnej Rehabilitacji „ART”, Fundacja im. Brata Alberta, Dolnośląskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zespołem Downa „RAZEM” oraz wiele innych organizacji, prowadzących różnorodne działania, w tym prowadzących instytucje, takie jak warsztaty

¹⁵ Uniwersytety trzeciego wieku we Wrocławiu, <http://www.seniorzy.wroclaw.pl/utw>.

¹⁶ Wrocławski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, <http://wson.wroc.pl/>.

terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy czy domy pomocy społecznej¹⁷. Z kolei w Oławie na rzecz osób niepełnosprawnych aktywnie działają m.in. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Tęcza”, Fundacja „Krok Po Kroku” oraz oddziały Polskiego Związku Głuchych i Polskiego Związku Niewidomych.

Na terenie Gminy Siechnice Fundacja Słoneczna Przystań prowadzi placówkę całodobowej opieki – Dom Seniora Parkowy Dworek. Zlokalizowany jest w Żernikach Wrocławskich, przy ul. Parkowej 24. Do placówki przyjmowane są osoby starsze, niepełnosprawne, potrzebujące całodobowej opieki. Zgodnie z decyzją Wojewody Dolnośląskiego nr 1/2017, Dom przeznaczony jest dla 8 osób.

Funkcjonuje również prywatna placówka całodobowej opieki, prowadzona jako działalność gospodarcza – Domek z Sercem. Mieści się w Radwanicach, przy ul. Melioracyjnej 1. Do placówki również przyjmowane są osoby starsze, niepełnosprawne, potrzebujące całodobowej opieki. Poza pobydami całodobowymi, placówka oferuje pobyty dzienne. Dom, zgodnie z decyzją Wojewody Dolnośląskiego nr 1/2013, przeznaczony jest dla 26 osób.

1.5. Sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych – analiza SWOT

Przeprowadzona diagnoza pozwala na wskazanie zarówno problemów społecznych i potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, niedostatków w zakresie oferty skierowanej do tych grup, jak i zasobów, osiągnięć i sukcesów w realizowanej polityce senioralnej. Zasadne jest więc wyróżnienie mocnych i słabych stron w zakresie sytuacji seniorów i osób niepełnosprawnych w Gminie Siechnice oraz szans i zagrożeń dotyczących przyszłego funkcjonowania tych grup społecznych. Taki przegląd sporządzony został w formie analizy SWOT (tabela 21.).

¹⁷ Informator. Wrocławski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, <http://wson.wroc.pl/>; Wrocławski Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych, <http://wpion-test.tyrsoft.com/wp-content/uploads/2014/12/NGO-Wroc%C5%82aw.pdf>.

Tabela 21. Analiza SWOT w zakresie sytuacji seniorów i osób niepełnosprawnych w Gminie Siechnice

Mocne strony	Słabe strony
– Dobre położenie Gminy zapewniające osobom starszym i niepełnosprawnym możliwość korzystania z oferty miasta Wrocławia;– Dobra sytuacja demograficzna w Gminie i optymistyczna prognoza demograficzna;– Brak barier architektonicznych w większości obiektów użyteczności publicznej z których korzystają seniorzy;– Systematyczna poprawa jakości infrastruktury publicznej na terenie Gminy;– Rozbudowana sieć placówek Centrum Kultury;– Rozbudowana sieć bibliotek;– Oferta kulturalna i edukacyjna dedykowana seniorom;– Oferta sportowo-rekreacyjna dla seniorów;– Usługi opiekuńcze dla seniorów realizowane przez pracowników GOPS;– Wsparcie GOPS dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym w kontaktach z innymi instytucjami publicznymi;– Realizacja inicjatywy „Koperta życia”;– Rozpoczęcie wdrażania opieki wytchnieniowej;– Działalność organizacji senioralnych – Klubów seniora przy Centrum Kultury;– Działalność organizacji pozarządowych na rzecz seniorów;– Imprezy okolicznościowe dla seniorów;	– Niedostatki w zakresie dostosowania przestrzeni publicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych – w szczególności chodników i ulic, a także niektórych obiektów użyteczności publicznej;– Niedostosowanie usytuowania przystanków komunikacji miejskiej oraz tras autobusów do potrzeb seniorów;– Problem z dostępnością do opieki zdrowotnej, w tym geriatrycznej;– Brak oferty dodatkowych szczepień i bilansów zdrowia dla seniorów;– Zbyt mała oferta usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;– Brak rozwiniętego systemu opieki wytchnieniowej;– Brak domu dziennego pobytu;– Brak miejsca dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i chorych psychicznie (środowiskowego domu samopomocy i warsztatów terapii zajęciowej)– Brak dostępu do niedrogich usług dla seniorów;– Brak dostępu do tanich posiłków dla seniorów;– Ubóstwo seniorów i osób niepełnosprawnych – rosnąca liczba seniorów bez własnych świadczeń lub z bardzo niskimi świadczeniami, zła sytuacja materialna rodzin z osobami niepełnosprawnymi;– Ograniczone możliwości opieki nad seniorami i osobami niepełnosprawnymi ze strony rodzin;– Rosnąca liczba samotnych seniorów i osób niepełnosprawnych wymagających pomocy;– Brak miejsc spotkań dla seniorów;– Brak atrakcyjnej oferty kulturalnej, edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej

Szanse	Zagrożenia
– Realizacja „Strategii wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027”;– Pozyskiwanie i realizacja projektów na rzecz seniorów i niepełnosprawnych finansowanych ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE;– Zwiększenie aktywności społecznej seniorów, w tym działalności organizacji pozarządowych;– Rozwój wolontariatu i wsparcia sąsiedzkiego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych;– Poprawa sytuacji zdrowotnej seniorów i niepełnosprawnych wynikająca z większej świadomości, dostępności do profilaktyki oraz postępu medycyny;– Zwiększający się poziom świadomości społecznej na temat starzenia się i zdrowego trybu życia;– Rozwój tzw. srebrnej gospodarki;– Rozwój integracji międzypokoleniowej.	dla seniorów; – Wysokie koszty zajęć oferowanych seniorom;– Niedostateczny rozwój organizacji pozarządowych działających w obszarze wsparcia i aktywizacji seniorów oraz osób niepełnosprawnych;– Brak Gminnej Rady Seniorów;– Brak Karty Seniora; – Zwiększająca się liczba osób starszych, w tym sędziwych seniorów i wzrost udziału tej kategorii w społeczeństwie;– Wzrost liczby gospodarstw domowych seniorów i osób niepełnosprawnych, w tym gospodarstw jednoosobowych;– Zmiana modelu rodziny w kierunku dalszego osłabiania więzi rodzinnych;– Niska świadomość społeczna dotycząca potrzeb i problemów seniorów oraz osób niepełnosprawnych;– Przedmiotowe traktowanie osób starszych i niepełnosprawnych;– Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań w związku z rosnącą liczbą seniorów i niepełnosprawnych;– Pogłębiające się ubóstwo seniorów związane z coraz niższymi emeryturami osób wchodzących w wiek emerytalny;– Wykluczenie informacyjnej i cyfrowe osób starszych.

Źródło: Opracowanie własne.

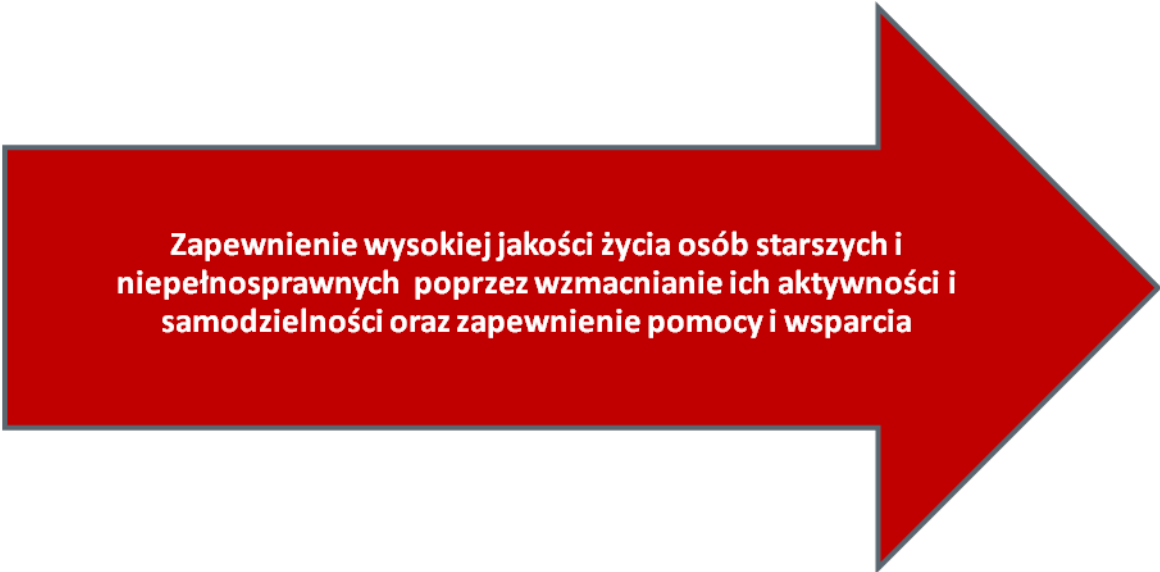

2. Strategia działań na lata 2021-2027

2.1. Misja Gminy Siechnice w zakresie wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych

Kluczowym celem *Strategii wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* jest zaplanowanie działań prowadzących do zaspokojenia najistotniejszych potrzeb seniorów i osób niepełnosprawnych, zapewnienia im godnego i wysokiej jakości życia, w tym udziału w życiu społecznym oraz możliwości samorealizacji w różnych obszarach, a także włączenie seniorów i osób niepełnosprawnych do wspólnoty lokalnej w ramach działań integracyjnych, w tym o charakterze międzypokoleniowym. Dla realizacji tego założenia niezbędne było przeprowadzenie diagnozy, a następnie wytyczenie planów przyszłych działań – określenie misji społecznej, celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań.

Określenie społecznej misji gminnej polityki na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych sprzyjać ma ukierunkowaniu celów i zadań *Strategii* na jej realizację, a co za tym idzie skoncentrowanie działań instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej na poprawie jakości życia seniorów i osób niepełnosprawnych. *Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* przyjmuje jako podstawę swoich działań następującą misję społeczną:

Zapewnienie wysokiej jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez wzmacnianie ich aktywności i samodzielności oraz zapewnienie pomocy i wsparcia

2.2. Główne cele polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice

Główne cele polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych ukierunkowane będą na realizację wytyczonej w *Strategii* misji. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę sytuacji seniorów i osób niepełnosprawnych w Gminie Siechnice oraz analizę funkcjonowania instytucji pomocowych wytyczono pięć celów strategicznych przewidzianych do realizacji na lata 2021-2027:

Cele strategiczne wyznaczają główne, strategiczne kierunki działań na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 1. Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów nakierowany jest na działania o charakterze infrastrukturalnym, które mają zaadaptować przestrzeń publiczną do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych i umożliwić im jej wykorzystywanie. Diagnoza sytuacji społecznej

wykazała, że w ostatnich latach wiele zmieniło się na korzyść, szczególnie w zakresie dostosowania przestrzeni oraz budynków użyteczności publicznej dla osób z problemami w poruszaniu się, jednakże takie działania nadal są potrzebne. Realizacja tego celu ukierunkowana będzie na działania w zakresie likwidacji barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, wsparcie w likwidacji barier w mieszkaniach, ale również na poszerzenie możliwości w zakresie udostępnienia osobom starszym i niepełnosprawnym infrastruktury publicznej, w tym na działania o charakterze rekreacyjnym, sportowym, kulturalnym czy edukacyjnym. Realizowane będą również działania w zakresie dostosowania transportu publicznego do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych dla osób niepełnosprawnych i seniorów stanowi odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby w sferze zaspokajania różnorodnych potrzeb seniorów i osób niepełnosprawnych poprzez usługi społeczne. Uwagę zwrócono w szczególności na usługi pomocy społecznej i ochrony zdrowia wspierające seniorów i niepełnosprawnych w życiu codziennym. W tym zakresie zaplanowano rozwój usług wsparcia oferowanych przez profesjonalne kadry pomocy społecznej: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, specjalistów realizujących poradnictwo oraz osoby realizujące usługi opiekuńcze i wytchnieniowe. Założono utworzenie specjalistycznych placówek wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych: domu dziennego pobytu, warsztatów terapii zajęciowej i środowiskowego domu samopomocy. Zwiększy to pomoc kierowaną do osób starszych i niepełnosprawnych oraz umożliwi jak najdłuższe samodzielne funkcjonowanie tych osób w środowisku. W ramach tego celu zaplanowano również poprawę jakości i dostępności usług opieki zdrowotnej, w szczególności w zakresie opieki geriatrycznej.

Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym dotyczącym osoby starsze i niepełnosprawne ma za zadanie wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich rodziny w celu przeciwdziałania występowaniu negatywnych zjawisk społecznych takich, jak uzależnienia, przemoc i przestępczość. Założono realizację działań profilaktycznych w zakresie profilaktyki uzależnień, przemocy w rodzinie oraz kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa i przestępczości, szczególnie z uwzględnieniem osób starszych, często będących celem

oszustów. Zaplanowano również realizację wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych będących ofiarami przemocy oraz członkami rodzin, w których mają miejsce uzależnienia i przemoc.

Cel strategiczny 4. Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej dla seniorów i osób niepełnosprawnych koncentruje się na rozwoju działań na rzecz włączenia społecznego oraz wspierających aktywne starzenie się, a więc rozwijających korzystanie z dostępnej oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej. Propozycje działań (zajęć, warsztatów, wyjazdów, spotkań itp.) edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych dla seniorów i osób niepełnosprawnych będą stale dostosowywane do ich potrzeb i poszerzane. Dotyczy to zarówno oferty instytucji publicznych, jak też organizacji pozarządowych. Założono również organizację wydarzeń dedykowanych osobom starszym i niepełnosprawnych, w tym obchodów Gminnego Dnia Seniora. Nacisk położony będzie również na rozwój działań istniejących klubów seniora i tworzenie nowych klubów.

Cel strategiczny 5. Wieloaspektowe wsparcie aktywności związanej z działaniami na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych ma doprowadzić do wykreowania i pogłębienia przestrzeni zorganizowanej aktywności seniorów i osób niepełnosprawnych oraz współpracy różnorodnych instytucji aktywnych w sferze polityki społecznej oraz organizacji skupiających seniorów i osoby niepełnosprawne. Podjęte działania będą zmierzały do upowszechniania wiedzy o dostępnej ofercie dla osób niepełnosprawnych i seniorów oraz włączenia seniorów i osób niepełnosprawnych w realizację polityki lokalnej. Założono wieloaspektowe wsparcie aktywności społecznej i organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych oraz profesjonalizację działań na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych, poprzez zapewnienie odpowiednio wykwalifikowanej kadry i ścisłą współpracę instytucji publicznych i organizacji pozarządowych.

2.3. Zadania w zakresie polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych

Główne, strategiczne cele polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice są konkretyzowane poprzez cele operacyjne. Cele operacyjne są składnikiem łączącym ze sobą cele strategiczne i zadania, które wskazują na konkretne działania do wdrożenia. Cele strategiczne, operacyjne oraz zadania tworzą hierarchiczny układ oddziaływań, które przyczynią się do realizacji przyjętej w dokumencie misji. Cele strategiczne, operacyjne i zadania zestawione zostały w tabeli 22., natomiast w tabeli 23. zaprezentowano głównych realizatorów zadań, możliwe źródła finansowania oraz wskaźniki ich realizacji.

Tabela 22. Cele strategiczne, operacyjne i zadania w zakresie polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Zadania
Cel strategiczny 1. Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów	1.1. Likwidacja barier architektonicznych	1.1.1. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej 1.1.2. Wsparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w mieszkaniach
	1.2. Udostępnienie osobom starszym i niepełnosprawnym infrastruktury publicznej	1.2.1. Rozwój miejsc rekreacji dla seniorów 1.2.2. Dostosowywanie lokali komunalnych i socjalnych dla potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych 1.2.3. Budowa świetlic profilaktyki środowiskowej 1.2.4. Zwiększanie dostępności budynków użyteczności publicznej dla inicjatyw seniorów i osób niepełnosprawnych
	1.3. Dostosowanie transportu publicznego do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych	1.3.1. Dostosowanie komunikacji gminnej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych 1.3.2. Zapewnienie transportu do szkół dzieciom niepełnosprawnym

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych dla osób niepełnosprawnych i seniorów	2.1. Zapewnienie usług wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych	2.1.1. Rozwój pracy socjalnej w rodzinach osób starszych i niepełnosprawnych 2.1.2. Rozwój usług asystenta rodziny dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi 2.1.3. Specjalistyczne poradnictwo dla osób starszych i niepełnosprawnych
	2.2. Rozwój usług o charakterze opiekuńczym dla niesamodzielných osób starszych i niepełnosprawnych	2.2.1. Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi 2.2.2. Utworzenie Domu Dziennego Pobytu 2.2.3. Zapewnienie opieki wytchnieniowej opiekunom osób zależnych 2.2.4. Zapewnienie opieki w placówkach całodobowego pobytu
	2.3. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	2.3.1. Utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej 2.3.2. Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy
	2.4. Rozwój i poprawa jakości usług ochrony zdrowia dla osób starszych i niepełnosprawnych	2.4.1. Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowia 2.4.2. Rozwój kompleksowej opieki geriatrycznej 2.4.3. Edukacja opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych w zakresie ochrony zdrowia
Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym dotyczącym osoby starsze i niepełnosprawne	3.1. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	3.1.1. Włączenie osób starszych i niepełnosprawnych w działania w zakresie profilaktyki uzależnień 3.1.2. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych z rodzin, w których występuje problem uzależnień 3.1.2. Przeciwdziałanie uzależnieniom osób starszych i niepełnosprawnych

	3.2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinach osób starszych i niepełnosprawnych	3.2.1. Działania profilaktyczne i informacyjne dotyczące przemocy w rodzinie wśród seniorów i osób niepełnosprawnych 3.2.2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych
	3.3. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom starszym i niepełnosprawnym	3.3.1. Kampanie informacyjno-edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa seniorów 3.3.2. Upowszechnianie akcji Koperta Życia 3.3.3. Pomoc w zapewnieniu bezpłatnego transportu
Cel strategiczny 4. Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej dla seniorów i osób niepełnosprawnych	4.1. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej	4.1.1. Zajęcia psychofizyczne i ogólnorozwojowe dla seniorów 4.1.2. Organizacja wyjazdów na basen 4.1.3. Rozwijanie działań w zakresie wyjazdów i wycieczek dla seniorów
	4.2. Rozwój i poprawa dostępności oferty edukacyjnej i kulturalnej	4.2.1. Rozwój oferty spotkań i warsztatów edukacyjnych dla seniorów 4.2.2. Realizacja warsztatów i działań kulturalnych oraz muzealno-teatralnych 4.2.3. Rozwój dedykowanych seniorom działań bibliotecznych 4.2.4. Wsparcie rozwoju chórów senioralnych
	4.3. Organizacja wydarzeń dedykowanych osobom starszym i niepełnosprawnym	4.3.1. Organizacja obchodów Gminnego Dnia Seniora 4.3.2. Animacja imprez okolicznościowych dla seniorów i osób niepełnosprawnych 4.3.3. Rozwój działań z zakresu międzypokoleniowej integracji
	4.4. Wsparcie rozwoju Klubów Seniora	4.4.1. Rozwój działalności Klubów Seniora 4.4.2. Wspieranie tworzenia nowych Klubów Seniora

Cel strategiczny 5. Wieloaspektowe wsparcie aktywności związanej z działaniami na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych	5.1. Upowszechnianie wiedzy o dostępnej ofercie dla osób niepełnosprawnych i seniorów	5.1.1. Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych i seniorów 5.1.2. Utworzenie na stronach internetowych zakładki z ważnymi informacjami dla osób starszych i niepełnosprawnych
	5.2. Wsparcie aktywności społecznej i organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych	5.2.1. Rozwój wolontariatu, usług sąsiedzkich i grup samopomocy na rzecz wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych 5.2.2. Wsparcie organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych
	5.3. Włączenie seniorów i osób niepełnosprawnych w realizację polityki lokalnej	5.3.1. Utworzenie Siechnickiej Rady Seniorów 5.3.2. Powołanie pełnomocnika ds. osób starszych i niepełnosprawnych
	5.4. Profesjonalizacja działań na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych	5.4.1. Wdrożenie Siechnickiej Karty Seniora 5.4.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników działających w obszarze wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych 5.4.3. Aktywna współpraca instytucji publicznych na rzecz wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 23. Zadania, realizatorzy, możliwe źródła finansowania i wskaźniki realizacji zadań w zakresie polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027

Zadania	Główni realizatorzy	Możliwe źródła finansowania	Wskaźniki
1.1.1. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	- Urząd Miejski	- Budżet Gminy - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych
1.1.2. Wsparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w mieszkaniach	- GOPS - PCPR	- PFRON - Budżet Gminy	- Liczba osób, które uzyskały wsparcie
1.2.1. Rozwój miejsc rekreacji dla seniorów	- Urząd Miejski	- Budżet Gminy - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba utworzonych miejsc rekreacji - Liczba doposażonych miejsc rekreacji
1.2.2. Dostosowywanie lokali komunalnych i socjalnych dla potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych	- Urząd Miejski	- Budżet Gminy	- Liczba lokali, w których przeprowadzono remonty
1.2.3. Budowa świetlic profilaktyki środowiskowej	- Urząd Miejski	- Budżet Gminy	- Liczba wybudowanych świetlic
1.2.4. Zwiększanie dostępności budynków użyteczności publicznej dla inicjatyw seniorów i osób niepełnosprawnych	- Urząd Miejski	- Budżet Gminy	- Liczba budynków udostępnianych dla inicjatyw seniorów i osób niepełnosprawnych - Liczba organizacji i grup nieformalnych korzystających z budynków
1.3.1. Dostosowanie komunikacji gminnej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych	- Urząd Miejski	- Budżet Gminy	- Liczba korekt przeprowadzonych na wniosek mieszkańców
1.3.2. Zapewnienie transportu do szkół dzieciom niepełnosprawnym	- Urząd Miejski	- Budżet Gminy	- Liczba dzieci niepełnosprawnych dowożonych do szkół

2.1.1. Rozwój pracy socjalnej w rodzinach osób starszych i niepełnosprawnych	- GOPS	- Budżet Gminy - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną
2.1.2. Rozwój usług asystenta rodziny dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi	- GOPS	- Budżet Gminy - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym objętych wsparciem asystenta rodziny
2.1.3. Specjalistyczne poradnictwo dla osób starszych i niepełnosprawnych	- GOPS	- Budżet Gminy	- Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych poradnictwem
2.2.1. Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	- GOPS	- Budżet Gminy	- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi
2.2.2. Utworzenie Domu Dziennego Pobytu	- GOPS - ZOZSK	- Budżet Gminy - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba utworzonych placówek - Liczba miejsc
2.2.3. Zapewnienie opieki wytchnieniowej opiekunom osób zależnych	- GOPS - ZOZSK - Organizacje pozarządowe	- Budżet Gminy - Projekty zewnętrzne - Budżet Państwa - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba rodzin objętych wsparciem
2.2.4. Zapewnienie opieki w placówkach całodobowego pobytu	- GOPS	- Budżet Gminy - Środki własne beneficjentów i ich rodzin	- Liczba osób kierowanych do placówek całodobowego pobytu
2.3.1. Utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej	- GOPS (lub działania w partnerstwie)	- PFRON - Budżet Gminy	- Liczba utworzonych warsztatów - Liczba miejsc

2.3.2. Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy	- GOPS (lub działania w partnerstwie)	- Budżet Państwa	- Liczba utworzonych placówek - Liczba miejsc
2.4.1. Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowia	- ZOZSK	- NFZ - Projekty zewnętrzne - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba zrealizowanych programów
2.4.2. Rozwój kompleksowej opieki geriatrycznej	- ZOZSK	- NFZ - Projekty zewnętrzne - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba zrealizowanych działań profilaktyki geriatrycznej - Liczba osób starszych objętych opieką lekarza geriatry
2.4.3. Edukacja opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych w zakresie ochrony zdrowia	- ZOZSK	- NFZ - Projekty zewnętrzne - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba rodzin objętych wsparciem
3.1.1. Włączenie osób starszych i niepełnosprawnych w działania w zakresie profilaktyki uzależnień	- GKRPA - GOPS	- Budżet Gminy - Projekty zewnętrzne	- Liczba realizowanych działań profilaktycznych
3.1.2. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych z rodzin, w których występuje problem uzależnień	- GKRPA - GOPS	- Budżet Gminy	- Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem
3.1.2. Przeciwdziałanie uzależnieniom osób starszych i niepełnosprawnych	- GKRPA - GOPS	- Budżet Gminy	- Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pomocą
3.2.1. Działania profilaktyczne i informacyjne dotyczące przemocy w rodzinie wśród seniorów i osób niepełnosprawnych	- ZI - GOPS - Policja	- Budżet Gminy - Projekty zewnętrzne	- Liczba realizowanych działań profilaktycznych
3.2.2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wobec	- ZI - GOPS	- Budżet Gminy - Budżet Państwa	- Liczba wszczętych postępowań

osób starszych i niepełnosprawnych	- ZOZSK - Policja		„Niebieskie karty” dotyczących osób starszych i niepełnosprawnych
3.3.1. Kampanie informacyjno-edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa seniorów	- GOPS - Policja - SM	- Budżet Gminy - Projekty zewnętrzne - Budżet Państwa	- Liczba zrealizowanych kampanii
3.3.2. Upowszechnianie akcji Koperta Życia	- GOPS	- Budżet Gminy - Projekty zewnętrzne	- Liczba rozdysponowanych kopert
3.3.3. Pomoc w zapewnieniu bezpłatnego transportu	- SM - Policja	- Budżet Gminy - Budżet Państwa	- Liczba osób objętych pomocą
4.1.1. Zajęcia psychofizyczne i ogólnorozwojowe dla seniorów	- CK - GOPS - Organizacje pozarządowe	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba oferowanych zajęć - Liczba uczestników zajęć
4.1.2. Organizacja wyjazdów na basen	- CK - GOPS - Organizacje pozarządowe	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba oferowanych wyjazdów - Liczba osób korzystających
4.1.3. Rozwijanie działań w zakresie wyjazdów i wycieczek dla seniorów	- CK - GOPS - Organizacje pozarządowe	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba oferowanych wyjazdów - Liczba osób korzystających
4.2.1. Rozwój oferty spotkań i warsztatów edukacyjnych dla seniorów	- CK - GOPS - Organizacje pozarządowe	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba oferowanych zajęć - Liczba uczestników zajęć
4.2.2. Realizacja warsztatów i działań kulturalnych oraz muzealno-teatralnych	- CK - Organizacje pozarządowe	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Środki krajowe	- Liczba oferowanych zajęć - Liczba uczestników zajęć

		i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	
4.2.3. Rozwój dedykowanych seniorom działań bibliotecznych	- CK	- Budżet Gminy - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba zrealizowanych działań - Liczba odbiorców
4.2.4. Wsparcie rozwoju chórów senioralnych	- CK	- Budżet Gminy - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba wspartych chórów
4.3.1. Organizacja obchodów Gminnego Dnia Seniora	- CK - GOPS - Organizacje pozarządowe	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba zrealizowanych imprez - Orientacyjna liczba uczestników
4.3.2. Animacja imprez okolicznościowych dla seniorów i osób niepełnosprawnych	- CK - GOPS - Organizacje pozarządowe - Sołectwa	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba zrealizowanych imprez
4.3.3. Rozwój działań z zakresu międzypokoleniowej integracji	- CK - GOPS - Organizacje pozarządowe - Sołectwa - Placówki oświatowe	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba zrealizowanych działań
4.4.1. Rozwój działalności Klubów Seniora	- CK - Organizacje pozarządowe	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba aktywnych klubów seniora

4.4.2. Wsparcie tworzenia nowych Klubów Seniora	- CK - Organizacje pozarządowe	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba utworzonych klubów seniora
5.1.1. Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych i seniorów	- GOPS	- Budżet Gminy - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba opracowanych materiałów informacyjnych - Nakład materiałów informacyjnych
5.1.2. Utworzenie na stronach internetowych zakładki z ważnymi informacjami dla osób starszych i niepełnosprawnych	- GOPS - ZOZSK - Urząd Miejski	- Budżet Gminy	- Liczba stron internetowych na których wyodrębniono zakładki z informacjami dla osób starszych i niepełnosprawnych
5.2.1. Rozwój wolontariatu, usług sąsiedzkich i grup samopomocy na rzecz wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	- GOPS - ZOZSK - Organizacje pozarządowe - Placówki oświatowe - Sołectwa	- Budżet Gminy - Środki organizacji pozarządowych - Projekty zewnętrzne - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba osób świadczących usługi sąsiedzkie - Liczba grup samopomocowych - Liczba osób korzystających z usług sąsiedzkich - Liczba osób korzystających ze wsparcia wolontariuszy
5.2.2. Wsparcie organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych	- Urząd Miejski - GOPS - CK	- Budżet Gminy - Projekty zewnętrzne - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	- Liczba wspartych organizacji pozarządowych
5.3.1. Utworzenie Siechnickiej Rady Seniorów	- Urząd Miejski	- Budżet Gminy	- Liczba utworzonych rad
5.3.2. Powołanie pełnomocnika ds. osób starszych i niepełnosprawnych	- Urząd Miejski - GOPS	- Budżet Gminy	- Liczba powołanych pełnomocników

5.4.1. Wdrożenie Siechnickiej Karty Seniora	- Urząd Miejski	- Budżet Gminy	- Liczba utworzonych kart
5.4.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników działających w obszarze wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych	- GOPS - ZOZSK - CK - ZI - GKRPA - Policja - SM - Jednostki oświatowe - Organizacje pozarządowe	- Budżet Gminy - Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów - Projekty zewnętrzne	- Liczba pracowników biorących udział w działaniach podnoszących kwalifikacje
5.4.3. Aktywna współpraca instytucji publicznych na rzecz wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	- GOPS - ZOZSK - CK - ZI - GKRPA - Policja - SM - Jednostki oświatowe - Sołectwa - PCPR	- Budżet Gminy	- Liczba zrealizowanych spotkań

Wyjaśnienie skrótów	
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siechnicach, z siedzibą w Świętej Katarzynie
ZOZSK	Zespół Opieki Zdrowotnej w Świętej Katarzynie
CK	Centrum Kultury w Siechnicach
ZI	Zespół Interdyscyplinarny do spraw przemocy w rodzinie w Gminie Siechnice
GKRPA	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Siechnice
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu
SM	Straż Miejska w Siechnicach
Projekty zewnętrzne	Projekty realizowane przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe spoza Gminy Siechnice, z których korzystają instytucje i organizacje z terenu Gminy jako beneficjenci
Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów	Środki krajowe i europejskie pozyskiwane w ramach projektów, o które aplikują instytucje publiczne i organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Siechnice, m.in. w konkursach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz w ramach programów operacyjnych rozdysponowujących środki z Europejskiego Funduszu Społecznego

Źródło: Opracowanie własne.

2.4. Zgodność celów w zakresie polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych Gminy Siechnice z celami krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych

Problematyka działań wobec osób starszych i niepełnosprawnych podejmowana jest na poziomie Unii Europejskiej, wytyczne w tym zakresie przyjmowane są również na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. *Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* wpisuje się w tą politykę, projektując w skali lokalnej – Gminy Siechnice – cele i zadania wspierające starszych i niepełnosprawnych mieszkańców.

Polityka w zakresie wsparcie seniorów w Unii Europejskiej jest obecna w różnych politykach sektorowych, jednak w UE nie ma całościowego podejścia do problemu wsparcia seniorów, który z każdym rokiem nabiera coraz większego znaczenia ze względu na postępujące starzenie się społeczeństw krajów Unii, co wpływa na wydolność europejskiej gospodarki i systemy opieki społecznej. Na poziomie UE nie ma więc strategicznych dokumentów, które wytyczałyby politykę wobec seniorów, podkreślić jednak należy, że sprawy demograficzne są uznawane przez Komisję Europejską za kluczowe, a w jej skład w 2019 roku po raz pierwszy powołano Wiceprzewodniczącą do spraw demokracji i demografii, którą została Dubravka Šuica. W 2021 roku Komisja zamierza przyjąć Zieloną księgę na temat starzenia się, a następnie podejmować działania na rzecz zapewnienia osobom starszym godnego życia i dobrej jakości usług opiekuńczych¹⁸.

W odniesieniu do osób niepełnosprawnych realizowana była *Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020*. W 2020 roku na sesji plenarnej posłowie Parlamentu Europejskiego przegłosowali rezolucję z priorytetami nowej strategii UE w sprawie niepełnosprawności po 2020 roku, opartej na *Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020*¹⁹. Polityka wsparcia osób niepełnosprawnych projektowana w niniejszym dokumencie wpisuje się w te priorytety, szczególnie w zakresie ochrony socjalnej, dostępności i uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

¹⁸ Parlament Europejski, *Interpelacje*, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2020-004613-ASW_PL.html.

¹⁹ Parlament Europejski, *Wdrażanie europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności*, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0474_PL.html.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 wpisuje się w założenia krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych. Podkreślić należy, że wiele dokumentów opracowywanych było na okresy zbieżne z okresami programowania w Unii Europejskiej, stąd ich obowiązywanie kończy się w roku 2020. W związku z brakiem nowych dokumentów wykazano zbieżność z aktualnie obowiązującymi. Podkreślić należy, że wskazywane w *Strategii wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* obszary oddziaływań, cele i zadania są zbieżne z aktualnie realizowaną polityką społeczną, stąd z pewnością *Strategia* wpisze się również w przyszłe dokumenty strategiczne w sferze społecznej.

Niniejsza *Strategia* jest zgodna z wytycznymi dokumentu *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*²⁰. Celem głównym przedstawionych w tym dokumencie działań jest poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju. Założono tu działania strategiczne w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. *Strategia* realizuje cele dokumentu *Polska 2030* poprzez działania na rzecz włączenia osób starszych i niepełnosprawnych w różnych sferach życia społecznego i gospodarczego.

Cele *Strategii wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* są zgodne z założeniami średniookresowej *Strategii Rozwoju Kraju 2020*²¹. *Strategia* przyczyni się do realizacji przede wszystkim obszaru strategicznego III. Spójność społeczna i terytorialna i jego celu III.1. Integracja społeczna, szczególnie poprzez działania na rzecz zwiększenia aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenia ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 jest zgodna z założeniami *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku*

²⁰ Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Warszawa 2013, <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>.

²¹ Strategia Rozwoju Kraju 2020, Warszawa 2012,

http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_rozwoju/SRK_2020/Documents/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf.

2020 (z perspektywą do 2030 r.)²². Przyczyni się ona do realizacji celu szczegółowego II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony w zakresie poprawy dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych, wsparcia grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, zapewnienia spójności działań na rzecz integracji społecznej i promocji aktywności społecznej seniorów.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 wpisuje się w najważniejszy krajowy dokument dotyczący polityki senioralnej: *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ*²³. *Polityka* zawiera kierunki rozwoju polityki społecznej wobec osób starszych oraz ich wykonawców, a także stanowi element *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*. Dokument ten projektuje działania na rzecz dwóch kategorii osób starszych: ogółu osób starszych oraz niesamodzielnym osób starszych i wskazuje na konkretne obszary działań skierowane do osób starszych samodzielnych i niesamodzielnym, stanowiących podstawę polityki społecznej wobec osób starszych. *Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* projektuje działania niemalże we wszystkich obszarach wskazanych w dokumencie krajowym. Komplementarność *Strategii* wobec dokumentu *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030* została wskazana w tabeli 24.

²² Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, MP z 2017 r. poz. 260.

²³ *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ* (M.P. z 2018 r., poz. 1169).

Tabela 24. Komplementarność Strategii wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 wobec dokumentu Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ

Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ	Cele operacyjne Strategii wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 realizujące działania należące do wskazanych obszarów
Obszary uwzględniające działania wobec ogółu osób starszych:	
I. Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie	4.3. Organizacja wydarzeń dedykowanych osobom starszym i niepełnosprawnym 5.1. Upowszechnianie wiedzy o dostępnej ofercie dla osób niepełnosprawnych i seniorów 5.2. Wsparcie aktywności społecznej i organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych 5.3. Włączenie seniorów i osób niepełnosprawnych w realizację polityki lokalnej
II. Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej	4.1. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej 4.2. Rozwój i poprawa dostępności oferty edukacyjnej i kulturalnej 4.3. Organizacja wydarzeń dedykowanych osobom starszym i niepełnosprawnym 4.4. Wsparcie rozwoju Klubów Seniora 5.1. Upowszechnianie wiedzy o dostępnej ofercie dla osób niepełnosprawnych i seniorów 5.2. Wsparcie aktywności społecznej i organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych 5.3. Włączenie seniorów i osób niepełnosprawnych w realizację polityki lokalnej
III. Tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej	Brak
IV. Promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji	2.4. Rozwój i poprawa jakości usług ochrony zdrowia dla osób starszych i niepełnosprawnych
V. Zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałanie przemocy i zaniedbaniom wobec osób starszych	3.1. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień 3.2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinach osób starszych i niepełnosprawnych 3.3. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom starszym i niepełnosprawnym
VI. Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej	4.3. Organizacja wydarzeń dedykowanych osobom starszym i niepełnosprawnym
VII. Działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze)	4.2. Rozwój i poprawa dostępności oferty edukacyjnej i kulturalnej 5.4. Profesjonalizacja działań na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych

Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielnych osób starszych:	
I. Zmniejszanie skali zależności od innych poprzez ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnych osób starszych	1.1. Likwidacja barier architektonicznych 1.2. Udostępnienie osobom starszym i niepełnosprawnym infrastruktury publicznej 1.3. Dostosowanie transportu publicznego do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych 2.1. Zapewnienie usług wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych 2.2. Rozwój usług o charakterze opiekuńczym dla niesamodzielnych osób starszych i niepełnosprawnych
II. Zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgniarskich dostosowanych do potrzeb niesamodzielnych osób starszych	2.1. Zapewnienie usług wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych 2.2. Rozwój usług o charakterze opiekuńczym dla niesamodzielnych osób starszych i niepełnosprawnych 2.4. Rozwój i poprawa jakości usług ochrony zdrowia dla osób starszych i niepełnosprawnych
III. Sieć usług środowiskowych i instytucjonalnych udzielanych niesamodzielnym osobom starszym	2.1. Zapewnienie usług wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych 2.2. Rozwój usług o charakterze opiekuńczym dla niesamodzielnych osób starszych i niepełnosprawnych
IV. System wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielnych osób starszych przez instytucje publiczne	2.2. Rozwój usług o charakterze opiekuńczym dla niesamodzielnych osób starszych i niepełnosprawnych

Źródło: Opracowanie własne.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 wpisuje się w cele *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*²⁴. Cele i zadania określone w *Strategii* realizują przede wszystkim cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ale również przyczyniają się do osiągnięcia celu 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 w pewnym zakresie realizuje również założenia *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020*²⁵. Dotyczy to celu 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne, a będzie realizowane poprzez wspieranie

²⁴ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, Warszawa 2013, <http://www.mpips.gov.pl/download/gfx/mpips/pl/defaultopisy/7616/1/1/Strategia%20Rozwoju%20Kapitalu%20Ludzkiego%202020.pdf>.

²⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, Warszawa 2013, http://bip.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20141008SRKS_na_stronie_internetowej.pdf.

obywatelskiej aktywności osób starszych i niepełnosprawnych w ramach organizacji pozarządowych, lokalnych grup, społeczności sąsiedzkich oraz poprzez realizację działań wolontariackich.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 wpisuje się w założenia i cele Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji²⁶. Strategia przyczyni się przede wszystkim do realizacji priorytetu III. Aktywna integracja w społeczności lokalnej, w zakresie włączenia społecznego osób niepełnosprawnych oraz priorytetu IV. Bezpieczeństwo i aktywność osób starszych. Przyczynia się tym samym do realizacji głównego celu dokumentu jakim jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej.

Założenia *Strategii wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* są kompatybilne z założeniami dokumentów o charakterze regionalnym. Wpisują się w cele *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030*. Niniejsza *Strategia* przyczyni się – w skali lokalnej Gminy Siechnice – do realizacji celów strategicznych:

- 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych, w szczególności w zakresie celów operacyjnych: 2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych oraz 2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych;
- 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego, w szczególności odniesieniu do celów operacyjnych: 3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich, 3.2. Wzrost społecznej integracji oraz 3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 realizuje wytyczne *Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014-2020* (DSIS)²⁷. Celem głównym DSIS na lata 2014-2020 jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych

²⁶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji, Warszawa 2013, <http://www.ois.wzp.pl/attachments/article/224/uwagi%20WUP.pdf>.

²⁷ Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020, http://www.dops.wroc.pl/strategia/DSIS_20142020.pdf.

do potrzeb mieszkańców oraz integracja społeczna. Cel ten realizowany jest w ramach czterech obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie. Te obszary to: Wsparcie, Aktywizacja, Integracja i Współdziałanie. Obszar Wsparcie obejmuje zespół działań skierowanych na pomoc i wyrównywanie szans życiowych określonych kategorii społecznych, pomoc w funkcjonowaniu w środowisku i realizowaniu funkcji społecznych. Obszar Aktywizacja obejmuje działania o charakterze aktywizacyjnym, w szczególności skierowane do osób bezrobotnych. Obszar Integracja to z kolei działania sprzyjające kapitałowi społecznemu, obywatelskości, generowaniu dobrych praktyk i innowacyjnych rozwiązań. Obszar Współdziałanie nastawiony jest natomiast na kreowanie sieci współpracy na rzecz integracji społecznych oraz dbanie o wysokie kompetencje kadr służb społecznych. Priorytety określone w DSIS znajdują swoje odzwierciedlenie w celach i zadaniach dotyczących wspierania starszych i niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Siechnice.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 wpisuje się w założenia i cele dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym. Niniejszy dokument realizuje założenia zaktualizowanej Strategii Rozwoju Powiatu Wrocławskiego do 2020 roku²⁸ w obszarze strategicznym Społeczeństwo, w szczególności cel operacyjny 4.3 Ograniczanie obszarów wykluczenia społecznego i likwidacja barier izolacji społecznej, a dodatkowo cele operacyjne: 4.2 Integracja społeczna i budowa tożsamości lokalnej i 4.5 Wspieranie i promocja działań w zakresie kultury i sportu.

Niniejszy dokument jest zgodny ze *Strategią rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Wrocławskim w latach 2016-2025*²⁹. Przyczyni się do realizacji celu strategicznego 2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz 5. Wsparcie i rozwijanie działań na rzecz osób starszych.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 projektując działania na rzecz niepełnosprawnych będzie realizowała również wszystkie cele założone w *Powiatowym program działań na rzecz osób niepełnosprawnych*

²⁸ Strategia Rozwoju Powiatu Wrocławskiego do 2020 roku, file:///D:/Download/17.08.16-
_Aktualizacja_Strategii_Powiatu_Wroclawskiego_Wersja_ostateczna.pdf.

²⁹ Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Wrocławskim w latach 2016-2025,
file:///D:/Download/Strategia_z_dn__14_03_2016r_.pdf.

w Powiecie Wrocławskim na lata 2014-2020³⁰, realizując przy tym cel główny jakim jest wspieranie osób niepełnosprawnych na drodze do ich pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

Niniejszy dokument wpisuje się w cele *Strategii Rozwoju Gminy Święta Katarzyna do roku 2020*³¹, przyczyniając się do realizacji celu strategicznego 2. Wysoka jakość warunków życia mieszkańców. *Strategia* przede wszystkim wdraża zadania przyczyniające się do osiągnięcia założeń celu operacyjnego 2.1. *Bezpieczeństwo publiczne i zabezpieczenie społeczne* oraz częściowo 2.3. Oświata i kultura w odniesieniu do kategorii osób starszych i niepełnosprawnych.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 jest zgodna z założeniami *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siechnice na lata 2016-2022*³². Przyczyni się do realizacji celu strategicznego 3. Stworzenie spójnego systemu wsparcia osób starszych, niepełnosprawnych i chorych, a także częściowo celu 4. Profilaktyka uzależnień i promocja zdrowego stylu życia i 5. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych w odniesieniu do działań na rzecz starszych i niepełnosprawnych. Projektując cele i zadania niniejszej *Strategii* założono, że będą one również kompatybilne z nową strategią rozwiązywania problemów społecznych.

2.5. Realizacja działań. Monitoring i ewaluacja

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 przygotowana została w 2020 roku i zaplanowana została do realizacji w okresie 2021-2027.

Strategia realizowana będzie przez Gminę Siechnice za pośrednictwem jej jednostek organizacyjnych takich, jak: Urząd Miejski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Kultury, Zespół Opieki Zdrowotnej, a także przy włączeniu innych instytucji, organizacji pozarządowych i całej społeczności lokalnej.

³⁰ Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Wrocławskim na lata 2014-2020, file:///D:/Download/Powiatowy_program_dzialan_na_rzecz_osob_niepelnosprawnych.pdf.

³¹ *Strategia Rozwoju Gminy Święta Katarzyna do roku 2020*, <http://bip.siechnice.dolnyslask.pl/plik,id,8265>.

³² *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siechnice na lata 2016-2022*, <https://gops-siechnice.org.pl/userfiles/download/1478782095.pdf>.

Głównym koordynatorem realizacji *Strategii* jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Prawidłowe wdrażanie dokumentu, realizacja poszczególnych zadań, prowadzenie monitoringu i ewaluacji wymaga współpracy wszystkich podmiotów wskazanych jako realizatorzy zadań. Dla zapewnienia bieżącego współdziałania instytucji i organizacji w realizacji zadań, wymiany informacji, zbierania i przetwarzania danych oraz prowadzenia monitoringu i ewaluacji Burmistrz Gminy Siechnice powoła zespół ds. wdrażania strategii wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych, w którego skład wejdą przedstawiciele instytucji i organizacji realizujących zadania zaplanowane w dokumencie. Zapewni on sprawne działanie i przyczyni się do realizacji określonych w *Strategii* celów.

Na określenie ram finansowych dokumentu znaczący wpływ mają horyzont czasowy *Strategii*, jak też wielość zadań i podmiotów realizujących te zadania. Uniemożliwia to precyzyjne określenie źródeł i wysokości funduszy przeznaczonych na realizację polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w poszczególnych latach. Podejmowane działania finansowane będą przede wszystkim z budżetu Gminy Siechnice, uzupełniając z budżetu państwa oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Zadania realizowane przez podmioty non-profit finansowane będą także z ich własnych środków. Organizacje pozarządowe korzystać mogą ze wsparcia finansowego Gminy w ramach zlecenia realizacji zadań publicznych. Budżet wybranych zadań mogą też zasilić wpływy z opłat od beneficjentów (np. wpływy z zakupionych biletów czy opłat za udział w zajęciach). Przygotowując oferty odpłatne instytucje Gminy położą szczególny nacisk na dostosowanie wysokości opłat do możliwości seniorów i osób niepełnosprawnych. Instytucje gminne będą też korzystały ze wsparcia oferowanego w ramach projektów realizowanych przez inne instytucje czy organizacje, np. w formie szkoleń czy materiałów dla mieszkańców Gminy. Podejmowane będą działania na rzecz pozyskania środków zewnętrznych, ze źródeł krajowych oraz środków europejskich, w ramach konkursów na realizację projektów w zakresie przewidzianym przez niniejszą *Strategię*.

Integralną częścią każdej strategii jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu zadań oraz osiągnięciu założonych celów, a w konsekwencji realizacji misji. *Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027* podlegała będzie systemowi monitoringu i ewaluacji powiązanego z systemem

wdrażania, który obejmie monitoring, czyli system zbierania i selekcjonowania informacji oraz ewaluację, czyli system oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji. Proces ten polegał będzie na systematycznym obserwowaniu prowadzonych działań, ich efektów oraz zmian sytuacji społecznej zachodzącej w procesie realizacji poszczególnych zadań. Do analizy używane będą zdefiniowane w *Strategii* wskaźniki realizacji zadań. Monitoring prowadzony będzie w trybie ciągłym i obejmie: zbieranie danych i informacji, analizę zebranych danych i informacji, coroczną ocenę wyników, a także ewentualną korektę realizowanych działań.

Ewaluacja koncentruje się natomiast na ocenie rezultatów realizacji poszczególnych elementów strategii, przy czym kryteriami oceny są wskaźniki realizacji zadań strategii, rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w strategii) oraz realizacja misji społecznej. Ewaluacja dostarczy więc wiarygodnych i przydatnych informacji pozwalających na ocenę zrealizowanych działań i zaplanowanie zmian. Całościowa ewaluacja dokumentu przeprowadzona zostanie w roku 2027 i związana będzie z decyzją co do dalszego wdrażania polityki wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych.

Zakończenie

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 jest kluczowym dokumentem strategicznym Gminy Siechnice w sferze polityki senioralnej i polityki wsparcia osób niepełnosprawnych – wytycza misję Gminy w tym zakresie, kluczowe cele i zadania przewidziane do realizacji w latach 2021-2027. Stanowi fundament planowania działań w sferze wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych, które przyczynią się do rozwiązania najdotkliwszych dla nich problemów społecznych, zaspokojenia najważniejszych potrzeb, a co za tym idzie poprawy jakości życia.

Strategia kreuje rodzaj polityki społecznej o charakterze horyzontalnym, łączącej różnego typu działania w sferze pomocy społecznej, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia, aktywizacji społecznej i samoorganizacji, adresowane do konkretnych beneficjentów czy adresatów – seniorów, osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Realizując zadania w różnych obszarach polityki społecznej dzięki *Strategii* Gmina ma zapewnić seniorom możliwość godnego i aktywnego starzenia się, a osobom niepełnosprawnym integrację, aktywizację i wsparcie.

Strategia przygotowana została w oparciu o bogaty materiał empiryczny, a kluczowe problemy społeczne, potrzeby, wyzwania przedyskutowane zostały w ramach spotkań, konsultacji i wywiadów, które pozwoliły również na wypracowanie propozycji działań, przy uwzględnieniu różnorodnych głosów, opinii i pomysłów. Przyczyniło się to do przygotowania dokumentu w sposób kompleksowy odpowiadającego na potrzeby mieszkańców Gminy Siechnice.

Strategia wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Siechnice na lata 2021-2027 dotyczy przede wszystkim działań podejmowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ale integruje także działania innych gminnych instytucji, a także organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej. Wpisując się w cele wytyczane przez krajowe, regionalne i lokalne dokumenty strategiczne w sferze społecznej przyczyni się w skali lokalnej – Gminy Siechnice – do ich realizacji, a co za tym idzie do zapewnienia starszym i niepełnosprawnym mieszkańcom Gminy wysokiej jakości życia.